

Остап Лапський

СЕБЕ:

РОЗШУКУЮ?!

Український архів

*В ім'я звитяги:
смерть поборюю
писаннями своїми?!*

ОСТАП ЛАПСЬКИЙ

**СЕБЕ:
РОЗШУКУЮ?!**

Український архів

Sebe: rozszukuju?!
Siebie: ścigam?!
Der sich selbst verfolgt?!
Am I prosecuting myself?!

Редактор
Анатолій Кобеляк

Обкладинка
і титульна сторінка
Володимира Панькова

Друк спонсорував Василь Кобеляк (Торонто),
таким чином разом з квітцям кладучи на могилу
Степана Вербового частку серця і: слово Поета!

© Ostap Łapski, Warszawa 2003
© Copyright by Archiwum Ukraińskie
Warszawa 2003

ISBN 83-86112-16-6

Wydanie pierwsze
Wydawca: „UKAR”
00-735 Warszawa, ul. Iwicka 38/46
tel./fax (0 22) 841-87-56

Objętość: ark. druk. 14
Druk i oprawa: Łódzka Drukarnia Dziełowa S.A.

Пане Остапе,

я перед Вами в боргу, бо поточно не відписуюся, а Ви, звичайно, мені мило, своїм осіннім листям і весняним віршовинням мене всю обсіпаєте: 66 початкових поезій виниклої книжки *Себе: розшукую?! Мій Боже*, вже оно на їх, на цій основі пора й треба заговорити про своєрідну школу поетичного запису...

З Києва мені надіслали березневе число 2001 газети Асоціації українських письменників *Література плюс*, а в ньому, а в ній найкраща, як досі, як на мене, на Вас Гліба Успенського рецензія, закінчення якої я, радію, повторюючи, вивчила на зубок: *...Остан Лапський був, є і буде одним з найбільш загадковіших сучасних українських поетів, оскільки його художня мова, унікальна уява і власна інтонація являють собою тайну, яка завжди привертатиме увагу читача. Творчість таких поетів якраз і веде в глибини – до коріння (до-коріння).*

Пане Остапе,

я люблю читати Ваші листи, а цей лист доказ, що вчуся у Вас писати їх: з подивом до Остапового подвигу, Марія! *Білий Бір*, 7 липня 2002, з нагоди вродін зичу плідного Вам: *owosnego тут żywota?!*

Здається, от, от, от
і я вже жити:
тут почну?!

Забуду всю відчуженість,
ще більше полюблю:
самотині нічну?!

Щоб людина

*могла оцінити свободу,
вона: мусить відчутти
гніт і поневолення?!*

Йосип Г.

Прадо Флорис

Маріє, Матір Божа,
а мене
хтось владною рукою:
визволив з неволі?!

Хай його Отця,
Господня ласка:
нам ніколи
не мине?!

Моя Варшава,
я до Варшави довго йду і йшов: не щадячи холопських
підшов?! 8 липня

Дослідникам

*Партійний працівник повинен
глибоко розуміти події,
бачити не тільки нове,
що народжується,
а й: його спадкоємний зв'язок
з попереднім?!
за Комуністом України*

*Вже байдужий до долі,
списую її на спогад:
спадкоємним поколінням?!*

*Перші речення писань
запевнять непідробний успіх:
отакому передпотойбічному умінню?!*

Тарнівська Руда

Вечір 1939

Я у запічку: плакав?!

Принизливий спогад про рабство
окате перед поетом постав оце:
серед липневої ночі?! Втуплені в ліхтарик тоді
восени вдивлялись великі: сірі
батькові очі?! У власній хаті,
сповнений ляком набіглим,
він: сповідався підряд тричі
з життєвого шляху?! Доньчин
Гаврилко, що, як тубільна
більшість, у зірку увірив,
привів у наш двір комісара,
сам злорадно стояв на порозі:
був вечір осені сірої?! Людоїдами
топтаний порога геній:
чи час візнає минуле,
очолене Москвою і:
таким же Леніним?!
Гарнівська Руда, початок липня

**Мій Боже,
три вже**

Вже тануть
думкі про дитинство,
у вирій ключем журавлиним:
вони відлетіли?!

Усе *вже* було,
як повільно час тут:
відлетілому плине?!

В подяці скажу ще,
як довго я тішусь,
з ласки Твоїї:
бездушним *вже* тілом?!

Перед днем вродін: який Яків, стільки й дяки?! *Тарнівська Руда, початок липня*

До дня вродін безепітетно

Берестейцям там,
від серця: *звідси?!!*

У шумі моря,
в рокотах рік:
вчувається голос?!

За ним,
бо він мій,
іду я: у далеч?!

З неї ж і вийшов,
щоб не вернутись
тілом *туди*,
де дух викидає,
вже: викинув колос?!

Тут
над могилою
многая літа:
співатиме галич?!

А просвяткувати цей день
на селі в Тарнівській Руді телефонним дзвінком з Білого
Бору спонукала засланця: Марія Філь, честь Їй, хвалá!
А взагалі, то: vielleicht will ich nur, dass es wieder so wird,
wie es einmal war?! Най буде, як було?! 7 липня

Прощення

*І відпусти нам
провини наші,
як і ми відпускаємо:
винуватцям нашим?!*

Енкаведиста
око лиховісне
зупинилося і:
на мені?!

Це око бачу
ще і тут
в сусідській чужині:
щоразу зблисне?!

Чого імперія
злякалась: хлопчака?!

На Північ гнала,
він: побіг на Захід?!

Другого приходу зайд,
приречений до скону:
смертник не чекав?!

Дідусь,
простивши душегубство,
звідси споглядає схід,
де: смерть і рід?!

30 червня, TP: er hob den Blick zum Himmel und sah nach Osten?!

Долю доганяти

*Над річкою бережком:
Олександрі Шевелло-Новацькій!
у Білостоці,
а з Волині родом*

У ряд з найбільшими
я ставлюсь,
з Берестейщини одмалку:
у такі ішов?!

До більшого доходять
чумаки, що:
долю доганяють?!

Серед доганяючих
майбутньому я буду апогеєм,
для сучасності: вже є?!

Та чи наздогнати
стачить: берестейських підошов?!

29 червня, на спогад про зустріч в: моїй варшавській хаті?!

Поневолювачам

За які провини
тут я, хто поета
звідти: аж сюди загнав?!

Питання руба ставлю
без зненавид
і: паплюжницької слини?!

Кличе Україна:
не забудь гнізда?!

Згадай його: мій сину?!

26 червня, ТР

Народе

*Моїм ще: можливим
ще друзям?!*

І я був: всемогутнім
страхом (недо)переможений?!

Розлюченим собакою:
собою був всередині?!

Назовні без упину владі:
нешкідливий веселун?!

Прикмета й досі ще
придатна й вельми мила:
супроводитиме звіра
до видючої могили?!

Аж тепер я став
неначе речником:
колишньої ОУН?!

Гумільов: *я узнал, узнал, что такое страх?! Трохи самочистки, більше про такого ОЛ можна довідатися, читаючи Францішка Селіцького *Pamiętnik rusycysty*. А Збігнев Герберт на те: *plynie się tylko do źródeł pod prąd, z prądem płyną tylko śmieci?! 25 червня, ТР**

Оце питання

*Православній Церкві:
від себе?!*

Ненадаремно сили
я виснажую,
хоч зводжу замки
не на вірі: на воді?!

Іду язичником вперед,
долаю божі закрути,
так добреду
до врат Петрових:
на вступну розмову?!

Що скажу воротареві,
козирну чим:
у заключній з бід біді?!

З самого рання після нічних передумів та каянь 24 черв-
ня, ТР

Не можу

/довший вірш/

Не можу ж довше я
того церковника любити,
що в моєму вислові
не визнає: початку божого?!

Бо
полюбилося йому
все те,
яке в своєму зародкові
наперед: вже вбите?!

А початок божий,
бач, його яка
в Остапа вислові: наявність?!

Перший сніп в жнива
судився Берестейщини сові,
і патріотичний піп,
такий цього: не заперечить!

Тож,
мої церковники,
невже не на землі ночуєте,
невже не чуєте,
як я гукаю,
з пекла трохи раю викликаючи
невже лише: диявола експромтом?!

Отже,
чи відтак відкрию
в неминучому майбутньому:
Всеукраїнське Релігійне Конто?!

12 жовтня, Варшава 2002

Поле

*Андрієві Філю-батькові
з метою: оселючитись?!*

Ой, сяду до вікна,
дивитимусь у поле:
шіроко відкритими очима?!

Серця пам'яттю
побуду хвильку там,
де вже: віками не бував?!

Минеться хутко втома,
я скажу собі: і тут
у полі ти на мить удома?!

До речі,
на селі в'єсело?! Треба: жити?! Осінні мухи: заважають?!
Старечість?! Дурість?! Я все: про себе?! Своїм голосом:
реве та стогне?! Мій: вияв особи, духу?! Чоловіче: слу-
хай! 22 червня, ТР

Дописувачам до Неї: до Бога?!

Триває бій:
за Україну?!

Я у ньому:
на його чолі?!

Стікає піт з чола
щоднини: копіткій бджолі?!

Село мені опорою,
я на селі: подужчаю?!

21 червня, ТР: Боже поможи, та сам не лежи!

Завдання

*Głową muru:
nie przebijesz?!*

Не прикидаюсь,
вірю вже собі:
багатому на істину?!

Ось перед головою
постає стіна:
я проломлю стіну?!

Бо не німий,
бо вже: її я проломив?!

Як мене в Мазовію,
то з таким же завданням в Саксонію доля закинула
Ігоря Трача: автора *Поезії померлого століття*. 20 черв-
ня, ТР: подекудним недівіркам?!

Безтямникам

*Маріє, Ти, чи не одна, що:
хист найхутчій зрозумієш?!*

Я лагідним стаю,
з дня на день лагіднішаю,
поступаюся дорогою:
поперед другими?!

А зазнавав,
надалі зазнаю
від других:
недотепної наруги?!

Сталося, звершилось,
в народі вже нема сил, які б на руках: не мене, не мене,
а мій хист поносили?! Нищити всіх на своєму шляху: це
не я?! Таке варто було б, Маріє, чинити, але: вибірково,
га?! 19 червня, ТР

Мадригал

Марійко Ф., Наталю Б.,
я взяв перо,
вже наживляю черв'яка,
ловитиму невловного себе:
у безбережних водах?!

Серед ночі
по дорогах пройдених
осиротіла доля:
думка бродить?!

Це моя без Вас,
мої лебідоньки,
нічна з самим собою:
отака до дня
улюблена забава?!

Чи складуся в монумент
з тих крихт:
розкіданих по світу?!

Передовсім трьом нам
в слово, в глиб задивленим:
на (віко)вічну трійці славу?!

Маріє і Наталіє,
замість листа аж: стілецьки навіяного одноною?! Отже,
однина: категорія не лише граматична?! 17/18 червня,
ТР: *ваш* нічний рибалка-Остап?!

Мій день

*Вікторові Юрчику –
моєму монографісту,
Йому від мене монографованого:
наріжний камінь?!*

*Наспівуючи Ще не вмерла:
розмовляю сам з собою?!*

Пане Вікторе, (мої поетичні) записи дедалі коротшають,
а життя видовжується, прикрашу його коштом (своєї)
душі: нічого про неї не вигадуючи?! 16 червня, ТР

Бажаність

*Думкі з диму,
бажання з роси,
відчуття колючі,
як: стерня з-під коси?!*

Пишу багато й гнівно,
а всередині ягня:
патріархальної породи?!

Зранку до смеркання
хочу жити
за: святим писанням?!

Сумнів: Господеві
хто угодить?!

Хочу жити *за*: man sollte vorsichtig sein mit dem, was man sich wünscht?! Halja Horbatsch: Sie weiss des Schöpfers Wünsche?! 15 червня, ТР

А так, земляче

*Co się martwisz,
co się smucisz,
ze wsi jesteś,
na wieś wrócisz?!
Невже?!*

**Рішенням серця
я вибрав: село?!**

**Хай чужомовне,
аби щоб: було?!**

**Щоб з головою
в селі: потопати?!**

**Воно мені мама,
воно мені: тато?!**

Ой, видно воно... а так, земляче, я йду до бою, йду на себе: sich selbst besiegen ist der schönste Sieg?! 14 червня, ТР, а попробуй ти, проти себе перти: га?!

Не сумно, ні

*Остане: Перемисьль
у розпалі весни?!*

Марія Філь

Життя проходить:
на площинах широчезних?!

Тішусь цвітом,
сонцем, місяцем,
хмариною і вітром,
горами й долинами...

Унаслідок радіння
сум щезає: щезне?!

Мілю,
до життя волю зміцнюймо поетичним записом щодення, виживання пенсійною добавкою підтримуймо:
2.70 зл?! 13 (!) червня, ТР

Хто ж: Він?!

*Єві Копець у Любліні:
дослідниці ОЛ з Берестейщини!*

Зупинюся, стану,
подивлюсь на світ:
далекі береги
приковують увагу?!

Я у берегах
себе: пишу
на благо України?!

Безбережний: син Її?!

Wehren Sie sich nicht dagegen, akzeptieren Sie: was Sie sind! 12 червня, ТР

Два напрямки

*Василеві Назаруку,
моєму споконвічному
дослідникові,
а водночас
чи не оновітненому
Дмитру Павличкові?!*

Один – це той,
коли творцеві суть
кортить всебокіше:
метáфорою передати?!

Це не мій,
творити так,
я майже вже відвик:
уже не вмію?!

Серед чужомовства гаснучи,
я, емігрантний злидень,
аметáфорно себе дослідникам:
ще за життя, за дня,
завідна їм розяснюю?!

Василю,
що таке метафора?! Це чи не: невже передсмертна
крайність?! Усвідомлена передсмертність: до виживан-
ня спонукує?! 11 червня, ТР, неначе розвиднюється?!

Від поета

В угоду: Читачеві?!

Вже знову тупорилість
присисається до влади:
корчить українолюбну пику?!

Рідне слово,
поринаючи в балаканину
постає перед народом:
знову безязиким?!

7 червня, Варшава: начитавшись?!

Буденність

*Наталі Б.: чи собі
на сон грядущий?!*

А думка невідчіпно
крутиться по голові
одна і та ж:
що буде, ах, зо мною?!

Чи виживу у пам'ятях
во славу Слову,
як засну: могильною
накриюсь пеленою?!

Наталю,
у Тебе: тривожний альт?! Я й передсмертно люблю,
коли Ти: підймаєш телефонну трубку?! *Ввечері 1 липня,
Варшава: ах та ох, Гріх та Бог!*

Щасливий пенсіонер

*Мілі Лучак:
до відома!*

**Пообідавши, я обважнів
і з повним животом:
приліг перепочити!**

**Так, мабуть,
колись собі
у нас пани жили:
лягали ситими?!**

13 березня 2002

Високе до

Кругом звичайність
сіється осіннім дощиком:
буденний побут?!

А я в буденні
наступаю на нудьгу
словами: чоботом?!

5 липня в дорозі з Варшави до Любліна, разом з Редактором і проф. Флоріяном Неуважним їдучи на захист в Університеті Марії Кюрі-Скловської слів ОЛ головою і серцем Єви Копець: от що, як! Щастя Їй, і всім нам: українською енергією згуртованим?!

Про Провулок

*Тадееві Карабовичу-голови,
Редакційній раді,
Ministerstwu Kultury
i Dziedzictwa Narodowego:
Остан Лапський*

ПРОВУЛОК нам,
не наш тупик,
а: вихід з тупика?!

До виходу з оточень
хистам не звикати,
як де хто,
я здавна, вже давно
до бою здатен:
прориватись звик?!

Перший том *Провулка* 2001! Гадається, що і наступні, чергові, подальші річники фізично й духовно, тілом і душею будуть чистими, як і цей! Оточенці, перо в руці! Ідімо: на прорив! Вітру більше: у вітрило України?! *Варшава 2002: весела доріженька хай стелиться нам!*

Чи я: буває, не упастиї?!

*Тадесві Карабовичу /о/собою
заради видноті: /по/свічу?!*

**Я не сахнусь минулого,
хоч з нього тут
гнилим кілком стирчу:
в новітній огорожі?!**

**Хай нові обтесані
штахетини жахаються
прогнилостей моїх,
щоб разом не упасти:
з чоловіком божим?!**

**Drogi Kolego,
kto z kim przystaje, z kim поведешся... 9 травня 2002, Тар-
нівська Руда над Віслою неподалік Матейовиць, де мій
з української Берестейщини земляк Тадей Костюшко...**

Мазок до життєпису

*Проф. Степанові Козаку
по сусідству: в руки?!*

Як той Мойсей,
очищений Всевишнім
від земних грязюк:
 творю кристали?!

Слово, надане обранцеві,
воно покорою,
неначе кропивою,
християнство жалитиме,
 відчуваю: жалить?!

Варшава, 3 червня після радіозапису на тему: Коли Мойсей...

Вітко-Стах Катерині

Contra spem spero:
Леся Українка,
а підказав Віктор Бень
з Української служби
Польського радіо?!

Без віри в перемогу
Ви пішли у бій,
за Вами думкою:
іду я нині?!

Може, і не так
воно було,
мо' й віра Вас:
у бій вела?!

Пишу ж я для хвалі,
бандерівці належиться:
моя хвалá?!

3 червня 2002, Варшава, Польське радіо, перед виступом в ефірі таке записалося ради теми: Проблема лишається відкритою (за Нашим словом)?!

Вам*

*Тим, кому:
моє слово зайве?!*

Якби я знав
не те, що знаю,
був би вами:
не собою?!

Не було б у слові
меї драми,
не було б і сутичок:
його з юрбою?!

Дорогий Добродію,
дякую за листовні рядки – я перечитував і дивувався, як гарно Ви вмієте повернути думку! Одне слово, Майстер! Кажу це, бо серцем шкодую, що Ви так далеко... Допоки я тут, а вже довго не буду біля берегів студеного Балтійського моря, то пишіть, будь ласка... Тим більше, що тепер Вам, за Вашим зізнанням, *пишеться вельми добре!* Проф. д-р габ. Микола Зимомря з Ужгорода, *Кошалін, 19 травня 2002*

*Кобеляче,
у книжковому виданні *Себе: розшукую?!* цей вірш хочу бачити винесеним (на віттар, себто) на обкладинку! *29 травня 2002, Тарнівська Руда*

Подекудна запізненість

Таким мене в минулому,
яким я був:
ніхто не улюбив?!

По-братньому у душу
лізли: більш Москва,
а менш Варшава?!

Нині ж ніжність проявляють,
на мою любов до давнини:
вже пізно?!

26 травня, ТР

Доцільна збудженість

На що я:
серце витрачаю?!

Грядку пóраю,
воно вистежує:
початок вірша?!

Я саджу,
виросшую, що хочу:
світ поширшав?!

Антін Чехов про Льва Толстого: «Уходіть із города, от борьби, от житейского шума уходіть і прятаться у себя в усадьбе – это не жизнь, это егоїзм, лень, это своего рода монашество, но монашество без подвіга. Человеку нужно не трі аршина землі (не грядка – ол), не усадьба, а весь земной шар, вся прірода, где на просторе он мог би проявіть все свойства і особенности своего свободного духа». 25 травня, ТР

У суголос Флоріянові Н.

Остапе Л., чхни, не зважай
на житейську метушню,
а твори, твори: *до пізньої пори?!
Те, що курсивом: від*
Маланюка

Олюднений Поляче,
Ти із них один,
хто в незагнузданім,
у дикому мені,
в цій несусвітній глибині
загострює: людську ідею?!

Не притуплює її
розмовою абиякою,
без упину, явний Друже,
з поступовцем ідучи
у світ: за нею?!

Іван Тургенєв: «Прічина полного, неотразімого впливіня Станкевіча заключалась в возвишенной его пріроде, в способності нісколько не думать о себе і без малейшого хвастовства ілі гордості невольнo: увлекать всех за собой в область ідеала»?! Флоріяне, без найменшого зазнайства кажучи, це ж про нас обох: про Мене й про Тебе?! 24 травня, ТР

Кобелякові з подякою

*Каже,
дай дітям 29 сонетів
про птахів, звірят, рослини,
а я Тобі за це...*

*Яка:
перспективодайна принадність?!*

Були вже
в мене не для діток
чапля, шуляк, бусел:
був чебрець і дуб?!

Всього було:
до Бога на шляху?!

Чи більш візьму
на Україні зуб: від Нього?!

Коли вже, браття,
братися видавати Остапа, то тільки, то спершу, то на-
самперед останню його книжку, а саме осю, яка так тут
на селі, в Тарнівській Руді, з Варшави дивлячись на пів-
день, геть над Віслою, поблизу славнозвісних Матейо-
виць ретроспектно складається, себто *Себе: розшукую?!*,
а яку в ім'я першої батьківщини видати, народе: конче
треба?! 23 травня

У відповідь Мілі

*Велика пора:
прозою Тобі прогомоніти?!
Міля Лучак-Горбачек*

Зі світу проз
я ще безсилий
вибрати одну,
яка б моїй:
взірцем була?!

Життя святковість
будня словом:
як списати незаякореному?!

Поезію, бач, на ходу
і: непосида створить?!

Прозу ж принесе
лише: посидлива бджола?!

Eine hübsche Idee, leider so sitzemsige Biene: bin ich ja doch noch nicht?! Мілю, Остап: ще вертлявий?! А прозовиком стати: чи встигну?! Поглибити як: думання?! А мені ще ж 29 сонетів: писати?! 21 травня, ТР

Інтерв'ю

Сказав Довженко:
друге,
що в моєму дитинстві
було вирішальним
для характеру моєї творчості,
це любов до природи:
правильне відчуття краси природи!

Бувало, йдеш,
вона ходьбі:
підспівує?!

Гадалося, отак
ітимеш і ітимеш,
а вона у такт:
підспівуватиме й підспівуватиме?!

На запит Віктора Яручика
про головне джерело моєї творчої снаги я сказав, не
вельми задумуючись: *поліська природа!* 22 березня після
зустрічі з Яручиками в Клубі міжнародної книжки, *Вар-*
шава 2002

Вдівець

*На спомин Лапській Єві
єдиній: в дорозі життєвій?!*

У вдівця: обов'язок який?!

Самотину́ плекáтоньки
вночі й: до ночі зранку?!

Бачити його, побачиш,
він ночами кличе
зірку з небосхилу,
сівши просто неба:
перед доні ганком?!

Путнього кінця:
очікує вертлявенький дідусь?!

*9 травня, Тарнівська Руда: більше говорити, більшого
сказати не берусь?!*

По-селянському рвучко, неначе: мичку смикаючи?!

Якось десь
звідкілясь знов
тут туга:
хочеться мені оце
кудись іти притьмом?!

Відтак покинути
напризволяще онде
аж по вінця часом:
промінанням накипілу душу?!

Хай одна,
бодай без мене раз:
сама собі
попотиняється день-два
по спорожнілій хаті?!

О, ця туга
нас колись,
як стій, дарма,
таки ось-ось обох,
оно дивись: мабуть, досушить?!

Coraz częściej, coraz bardziej piszę: z duszą na ramieniu?!
Každy następny wiersz wydaje się być przedśmiertnym,
ostatnim: krzykiem ostatecznym?! Дехто проти узагаль-
нень типу: туга, душа, серце, сумління, свідомість, проти
займенника я... Як на мене, від звичайної хоч трохи
більша, до великої ближча поезія таїться: в конструкції
будівлі?! Getreu dem Motto, dass es manchmal voll und
ganz ausreicht, sich etwas nur lange genug einzureden, um
am Ende selbst: daran zu glauben?! Manchmal wünschte ich,
dass: es so wäre?! Ці і подальші німецькі речення почерп-
нуто з романів: *Die Rückkehr der Zauberer* Вольфганга
Гогльбейна і *Albissers Grund* Адольфа Мушга, а їх мені
з далекої Німеччини доктор Михайло Маркович привіз.
8 травня, Тарнівська Руда: розважаюсь тугою?!

На човні

Невже: немов собака?!

Коли я про своє
розповідати починаю,
то неначе:
на човні похитуюсь?!

Хапаюся руками
хатнього повітря,
мов одвірків дівка,
що її до шлюбу:
з нелюбом ведуть?!

Я розповів це,
сам не знаючи,
у чому розповіді:
поетична суть?!

Я розповів це: Яну Леоньчуку, авторові *Дедалі ближче сну*. А, може, суть поезії й полягає саме в тому, щоб про ніщо причіпливій пустці: розказувати бадьоро і якнайпереконливіше?! 5 травня в ТР

Без заборола

*В далі: от
шума городского?!
Пушкін*

Все менш єдиновір'я
в місті для пориву,
все частіше на селі
я сам: з поривом *тет-а-тет?!*

На відшибі народжуються
образи невігідні міській юрбі
від: невгомного поета?!

Бадьорішає з дня на дeнь
тет-а-тетник бевзям всупереч:
уже сільський поет?!

Селá над містом
перевага явна,
творчу правду втілюють
пiїтники в життя:
вже здавен-давна?!

Cóż z tego, że uchylił przyłbicy, gdy: łeb zakuty?! A wieś, moi mili, to samo życie, bo zdrowie, także psychiczne, także tradycyjnie narodowe: chłop, rzekł Wyspiański, potęgą jest i basta?! Wystarczy tylko poznać głębiej go, by z tego zacisza, by z tej arkadii do miasta, do metropolii drapnąć, czmychnąć: wiać?! Zakłęty ci: przysłowiowy krąg?! По собі знаю: як мужика не клади, все не туди?! Стáд u człeka aż tak wysoka tęsknota, taki aż ot, rzeknę językiem Gustawa Lutkiewicza, potężny pędotrend do zamieszkania, do bodaj tymczasowej chociażby osiadłości: w kosmosie het, dalekim?! 3 травня, ГР

Обґрунтоване безсилля

*А чи як у Міцкевича:
mierz siły na zamiary,
nie zamiar: według sił?!*

Деколи здається,
що на хід подій:
я маю вплив?!

Що світ сей
влаштувати на свій лад
сам: особисто
врешті зможу?!

Звідки ж сумнів
християнський виринає,
декадентська думка,
а навіщо,
як у світі все,
бо й те,
що: від Диявола?!

Давно вже
від початку світу
завжди є, є, є, було́, було і буде:
наскрізь боже?!

Не лише слова́, сказав же нам Тарас: все від Бога, від Батенька, від Нього?! 1 травня, ТР
співавтор Дарій Урбанський, зять

Незабутні чари

*Наталі Бень на спомин
від: наполегливого?!*

Надвечір'ям при вікні
я з матір'ю сидів
і через чорне гілля саду
бачив понад потемнілим обрієм:
червоне небо?!

З поля сизі хмари
насувалися на хату
і: тривожили її?!

За полем
церква бовваніла з куполами
в: відблисках призáходу?!

Під хмарами
з червоними краями
вороння летіло
до сімейних кублиць
на церковнім клáдовищі,
не лякаючись присуття:
суті духів?!

Це колишній краєвид,
бо й я уже колишній,
залюбки вернувся б:
до колиски?!

Зрозуміла і близька
минулого: Полісся сила?!

Притулитися б, Наталіє,
до боку Матері,
відчути боку:
теплоту глибоку?!

Як узяв милий милу та й за білії боки, та й укинув милий милу: в той дунай глибокий?! Тихо, тихо дунай воду несе, а ще тихше: дівча косу чеше?! Наталіє, що ми без: наших пісень, в садочках вишень?! Безбатченки, навіть на рідній: підляшській землі?! Пісня: половина України?! Друга половина: Її мова?! Половина тих садів цвіте: половина розвивається?! А хочеться, а: треба б?! Щоб: всецілість і квітувала, і розвивалася?! Пісенних, словесних фестивалів: обмаль?! Небо душам: Біг дає?! Землю, як забагатіємо: духом викуповуватимемо?! Мо': вікупимо?! А втім: es sieht schlimmer aus, als es ist?! Отже: unaufhaltsam vorwärts?! 24 квітня, ТР. Забагатіти: Ой, коли б я, козаченьку, та й забагатіла, то я тебе ледачого й за харч не схотіла?!

Підляшукам

*Дурних дурна молитва:
за приказкою?!*

У церкві піп
за душу молиться,
якої: вже нема?!

У час надій її
сусіди розібрали,
я: шукаю з неї дрібки?!

Недотепа,
помолюся вдома,
як він в церкві:
приказковий піп цей?!

Herrgott, ich vergesse sofort: was ich schreibe?! 26 квітня,
ТР

Обвинувальний акт

*Сексофілам і всім
подекуди всяко скуйовдженим?!*

Уже про себе,
про свій бруд
украї набридло,
а про світ,
про світу витівки:
вам що скажу?!

Давніш купкі панів
і скрізь голодна чернь
довкіл була,
а днесь ми онде,
ожирілі і голодні,
стали: християнським
з пастухами бидлом?!

Entweder will ich nicht kleinlich sein, das gehört zu meiner Persönlichkeit, oder bin ich: ein teilnahmsloser Satan?! 25 квітня, Тарнівська Руда: кожному хочеться жити чисто, радісно?!

Поетам України: в Польщі сущим і творящим?!

Отче,
відчиняється сей світ
передо мною
під Твоїм могутнім
зверху: духу тиском?!

Сповнилась мандрівника
палка́ молитва:
на спустілий Матері горód:
я метеором падаю?!

Метеорит застиглий чий,
чия це власність на землі:
гадають недоототожнені?!

А от,
а співтворящим Україну
сене спадання
і миттєвого світіння: *ясний?!*

Попри все,
я представник, ба, капіталіст світла, а не матерії, яка
горить і згоряє?! 11 вересня в Гамериці: доказ?! По мені:
не лише попіл буде?! Не скромно?! Пусте!!! 21 квітня, ТР

Мирянам

*Як православним,
так: і греко-католикам!*

Духовно те підтримати,
що явно не існує: України
обнадійливого Бога?!

Є така потреба
у мирян ще з вірою,
ще діє отака: в таких
дієва Богові підмога?!

Щастя: нам?! 20 квітня, Варшава і далі: все з Варшави?!

Про нюхало

*Ви чули дзвін,
та не знаєте, відкіль він,
постáрили,
нюхало зіпсувалося:
Карпенко-Карий*

Я вже зда́леку
вчуваю, хто
пахтить Москвою,
хто Варшавою,
хто: Києвом?!

Та непідробний волі пах
іде од Криму,
від Аллаха,
од: відроджених батисівців?!

Люблю Батия мислі злети
і на прадідів півострові
з півмісяцем: сумні
дітей татарщини стійкі намети?!

Жалля велике,
що серед нас живих ще нема вже генерала Петра Григоренка, бо за прижиттєв'я боротьбиста себе я назвав би протатарським: його солідаристом-однотумцем?! Eine nicht endende Geschichte, ein: Dichters Ereignis?! 19 квітня

Євресві та арабові

*Своєї батькіщини я:
споконвічний раб?!*

Вже й сам
не тямлю,
вже не добре знаю,
чи кудись дійду?!

Проте оце
за вами стежачи,
второпав, що
і вам обом
з ідучістю моєю:
по одній дорозі?!

Не сказав би істини,
своєї правдоньки,
якби зневірився,
якби не був
на ваш зразок,
на Vorbild ваш
занурений по шию
благородну:
в обнадійливому Бозі?!

У Міцкевича: szlachetna szyja Rylejewa?! Mein Bekenner,
jetzt denke darüber nach: warum das ein politisches Gedicht
ist?! 18 квітня

Наслідування: вже себе самого?!

Я щодня
до Матері вертаюсь,
лину думкою туди,
звідкіль: востаннє вийшов?!

Відступу від думки
годі сподіватись,
творчим дням,
недоспаним ночам
вона: свячена сіль?!

*17 квітня 2002, а сказане присвячується моїй покійній
Феліції, яка, о, як вона за своїм Кременцем тужила тут:
бідна?! Ой, не вернуса..., чуднішого від України пісень
нема: я не знаю! Weinen kann ich: schon lange nicht mehr?!*

Супокійним оком

*Роздивляюсь по середовищу,
крім мене, з нас-найдавніших
ще Микола, ще Богдан...,
а так то: ніхто вже?!*

Попідвіконню гідно
старики проходять,
подумки і я у даль:
отак іду?!

Хай тямить молодість,
що ми
сприймали юне весен щастя,
що ми
сприймаємо й стару,
як світ сей:
осеней біду?!

Je schöner meine Probleme sind, desto: weniger interessieren sie mich?! Sonst bin ich ein unappetitlicher: alter Mann?! Ich rieche häufig an mir, besonders: unter den Armen?! Lächeln kann ich nicht, aber manche halten es für Lächeln, wenn ich den Mund: bei geschlossenen Lippen auseinanderreisse?! Meine Zähne: zeige ich nie?! In meiner Familie ist man immer: mit den eigenen Zähnen gestorben?! Краще зуби: аніж життя?! 17/23 квітня

В альбом Марії Філь

*Словес моїх сплеск,
а: мо' й бомба?!*

Не знань, Маріє,
забуття, розради:
*Я щодень,
щоніч шукає?!*

Звідси й невсипуща
злободенна пильність
до заняттячка
в собі: в особі
ритись рвійно?!

Marie, ich mache es professionell und: mit Phantasie?! 15
квітня

Узагальнення

*Це мислене об'єднання
спільних властивостей:
однорідних предметів?!
З логіки*

Я пильно
придивляюсь до людей,
дивлюсь їм в очі
і: на руки?!

Час збігає
весняніми водами,
я став творцем,
круг мене: *круки, круки?!*

Я став творцем: in 76 Jahren kann man etwas – Dichter geworden sein?! Ich finde es mutig: von mir?! In meiner Lage hätte nicht jeder: diese Willenskraft?! Manche würden entweder nur ein mal eine Weltreise, oder: ein Weltumsturz machen?! Ich möchte ein mal mit den Raben: über Nietsche reden?! Eben! 14/27 квітня, Варшава/Тарнівська Руда

Моє майбутнє

*Після запису
на Польському радіо
українською:*

я прийду додому
і шелéпнусь об тапчан;
зітхнувши глібоко,
черпnú легéнями
варшавського повітря;
вільно дихаючи, стану
отак сам переопочивáти?!

Від корійсної переутоми
радісна година
возвеличникóві наскрízь
камерної самотіни
має бути: бажаної
перспективи святом?!

Білий світе
з вічно чорним піднебінням,
як творець:
я у тобі до дна щасливий?!

Це квітневої суботи, 13 квітня цього року, після запису з Ришардом Собешekom, як на мене, чудових двох радіо-передач *Перед Великоднем* і *Великодні дзвони*, я з підвальної студії піднявся нагору до редактора Володимира Прядка і, з ним про те та се погомонівши, за поетам неписаним правом чи звичаєм, похвалився йому першим, початковим, вихідним реченням свого з п'ятниці вірша: *смугою сумною потягнулися осінні дні у тата, в маминій хатині!*

А мій Володя, я аж зіщулився, до мене: *ви в мінорному ключі все, сумові одного вірша стачило б, перспективу писати треба, але зразу, таке випаливши,*

попросив вибачення, вибачився за докір. Хотілося мені критикові натякнути на те, що Остап Лапський вже понад 45 років власне й пише все один сумний свій вірш наполегливо, однак замість такого перечення, як не дивись, таки незайвому в поетичній справі слухачеві, я скоромовкою прочитав декілька коротших речей саме з великодняого циклу. Володимир схвалив, мугикнувши, ще й молодцем чи молодчиною мене возвеличив, отже, ще не пропащий він чоловік, як спершу може й здатися комусь, хто за Україну вболіваючи: її недолюблює?!

Вернувшись до хати, переутомлений записом і, мабуть, перепадами погоди при переході зими у літо, вже на лежанці я чимдуж подумав, у стелю втупившись нерухомим зором: чому б ні, а чого, можна і мажорно, бодай деколи, протягом 45-ти років і в мажорно-батьорному ключі можна було сотворити що-небудь: відчипного заради білого світу?! Шелéпнутися: ого, які на вас довгі світкі! Ну, та й світкі! А побіжить-но котрий з вас. Подивлюся, чи не шелéпнеться він, заплутавшись у поли? Це, воно: з *Довженка!* З мене ж: від самовинародовлення вельми ефектно відмагатися можна, з успіхом відбиватись 5-10-тихвилинним вивчанням щодня: рідної мови?! Психічні рештки, /за/душевні залишки дня використовуємо: згідно з настановою видатних дидактиків?! Приклад: я так використовую!

Пам'ять проявляється: в пізнаванні і відтворенні

Посмертно: Батькам!

Смугою сумною
потягнулися осінні дні:
у тата, в маминій хатині?!

Шаруділо під дощем вночі
останнє листя винограду:
за завішеним вікном?!

У кухні мама з татом,
я один в салоні спав:
Феліція в Варшаві чергувала?!

Ранками в дощовиках
я з батьком в ліс ходив:
зелену й сиву гуску брати?!

Повертались ми голодні,
а обід на припічку гарячий:
ждав грибників завзятих?!

Закінчи синівське пам'ятання
так: у тебе батько був,
була у тебе мати?!

У Гловні поблизу Лодзі на тата-маминій садибі, де ще понад 45-літній виноград досі дощової або вітряної години шарудить своїм лапатим, як батькова долоня, то зеленим, то пожовклим листям, а оголений, без вбрання, місячної ночі заврожливою тінню плетива лози лягає на посмертну пустку, яка спонукує саме *пам'ятати і відтворювати*, щоб збагнути себе до кінця, але не злякатися у квітні 2002 року по стількох роках нашого, мого й вашого, мамо й тату: у пустці відсуття?!

Постпостереження

*Колишній Москві:
Варшаві нетеперішній?!*

Вони мене
від неньки-України
відхиляли баламуттю
і: нікчемним ділом?!

Я ж
від цього більшав,
а відхилячі в очах
від діла нікчемнішаючи:
вочевидь маліли?!

11 квітня

Спога́данка

*З другої половини
вересня: 39-го?!*

За наказом матері
я на підлогу ліг,
возивсь, вовтузивсь,
бо: боявсь заснути?!

Гнівний більшовик
стріляв по хаті,
у якій жив класовий:
червоних ворог лютий?!

So fiel ich: aus meinem Nest?! Ein Flüchtling werden: nur los
von der Heimat?! Jemand, der so eine Geschichte weiss, den
Tod: nicht verdient?! Такому: вічність судилася?! 10/24
квітня

Прозорість

Братам: кровним?!

Відроджуйтеся, білоруси,
борітеся за кожне:
білоруське слово?!

Ні на крок
не поступайтеся гевалам
як своїм,
так і зашедлим: *Коласа*
Купали мовою?!

9 квітня

Навпакість

Борюкаючись: з долею?!

За Їлку Сангелів
вечірнє сонечко:
спускалося спроквола?!

Перед Їлкою лука́
диміла білим туманцем,
з порога батькового
там я: *захід споглядав?!*

А звідси ранками,
з кухонного віконечка,
я споглядаю схід:
туди обернуте лице?!

*Їлка, а не Йолка: у кобринській говірці на Берестейщині
був не Йосип, а Їсип, було не яйце, а йце, не дрож, а дріж,
не духовка, а духівка, не страховка, а страхівка: скільки
доброї, добірної України?! 8 квітня*

Озирк

*Кінчивши будь-яку справу,
він любить:
озирнутися назад.
Це: з Натана Робака!*

Я був
доброю дитиною,
бо й тихою,
бо й чистою,
а виріс,
а постарів
і: *яким ти став?!*

До доброти,
до тихоті,
до чистоти
судьба добавила отруї
здоровенну жменю
і наприкінці:
в душі горенить?!

Наприкінці: es muss nicht gleich der Tod sein, aber etwas ganz in der Nähe, wenns gefällig ist?! So kann ich meine Todesangst nicht mehr: vom Wunsch unterscheiden?!
7 квітня

Про повернення

Ми вернемо до Неї
восени, як листя:
опадатиме з калини!

Виліпив нас Біг
з Її чорнозему:
а не з чужої глини!

Повернення до короткого вислову відроджує в душі со-
ву: мудрість?! *9 лютого на світанку, Варшава 2002!*

PS

Ми вернемо до Неї: glaubst du, du könntest das?! Бо-
юсь: здійснення мрії?! Aber hier, wo ich nicht zu Hause
bin, will ich: meinen Frieden haben?! *28 квітня, TP*

Відреаговування*

*Dostał takiej manii,
że: tylko do Melanii?!*

Якби тобі,
мій Флоріяне,
Господи не доведи,

нечиста сила
рідний край,
його у нім народ
впродовж віків
місила круто кулаками,

думці голову збивала,
ноги з путньої дороги,
руки сковувала
братнім путом,
то

чи й Ти,
як я,
не збісившись,
мій благодійний Друже,
без угаву
проти зайшлих нечистивих:
чи не вистромляв би
християнські польські роги?!

*Як можна відреаговувати, здавалося б, на невинне в множині слівце *манія* в другій частині речення: ...є однією з маній Остапа Лапського (*Провулок*, т/І, 2001, сторінка 116). Мій Почитачу, має бути: ...є одним з наполегливих болів Остапа Лапського! Ukraine ist: meine einzige Hoffnung?! Ich befinde mich in der Lage des Mannes, der alles: auf eine Karte gesetzt hat?! Der letzte Einsatz ist: mein Leben?! 24 лютого

Розшук

*Рільке: поза особу
виходжу рідко,
побоююсь неповороту!*

Назовні менш,
бо емігрантик,
більш себе
внутрі: *розшукую!*

У хащиках,
понаростало їх,
злочинця не знайти,
тому-то усередині
кипить ключем: *розпуконька?!*

Рільке: до психотерапевта не ходитиму, писати перестав
би! 3 березня, Варшава 2002

Маріє,

аж листа до Тебе шлю, бо ладу ніяк дійти не можу з віршем *Вже зниклого: не вся чарівність*. У попередньому дописі, заглянь, над цим твором вже перед виступом на радіо трохи морочився, а тут на селі зрештою ще по-іншому цю з дитинства ідилію ось як записав:

**Вже
зниклого:
не вся чарівність**

*І так нізко:
білі звйозди!
Гумільов*

Був сіноскіс:
ми то косили, то гребли!

Вночі я
Чорну й Білу пас:
зіркі ряхтіли низько!

Спати дух не міг,
хоч сну: жадало тіло?!

У Некрасова: *баби с граблями рядами ходят сено шевел'ят!* А у Нечуя-Левицького: *він лежав лицем просто неба й дивився в темне небо, засіяне зорями, ніби чорне поле пшеницею!* Двотомник Івана в твердих чорних обкладинках як вдень так і по ночах, Маріє, читаю, бо до бѣзт'яму закоханий: *в нашу класику?!*

Отож скручуюсь холодним черв'яком всередині, як оно подумаю, що на московське міняли ми вже, на старість, а то й чи й не по смертях, померши, померлим на брюссельське слово: *рідне міняти по-дурному доведеться?!* Взагалі то, Маріє, я дуже щасливий, що Ти у політики діда відвойовуєш: *для лірики?!* 6/26 квітня, В-ва/ТР

Слова: крил двоє

Воно
з великого *аж дуру*
автора упорядковує,
ато: і /з/буристь?!

Слова чистого нема,
не тямлю,
як, коли і чи: воно
не брудом зблисне?!

Хто /с/питає,
чого з великого *аж дуру*, той: мистецтва не доступить?!
15 серпня, вже не в ТР: вже в Варшаві замислююся, кому
б у спадки зразу ж нині передати вистраждану, безпере-
станною творчістю умивану, очищену душу, щоб щодня
не мучитися, а недовгого віку і без душі доживу – тільки
Йй, Недовершений! Може, стане в пригоді?! Щойно до-
піру я гейби зрозумів: ідею глибокої віри?! Від ствер-
дження: полегкість?!

Запит з відказом

*Почитачам: і до відома,
і до розгляду, і до роздуму?!*

Чи віща я, скажи,
і чи людина *ще*:
запитую Натхнення?!

Мій Недовірку,
за мною йди,
то й за тобою
підуть в бій: і Біг,
і Україна.

*10 серпня, ТР: творящого в Дусі не засуджуйте, бо не
Плоть такий проповідує, а Дух, а засуджувати Дух:
смертний гріх?! Усякий смертний гріх минеться, а цей:
ніко́ли?! Почитачу, цей я, цей вірш: до міри мені?!*

Кажеш

*Собі без угаву одне:
і те ж, те саме?!*

Ой, тягнеться життя
навантажене спогадами,
неначе сіллю:
чумацька мажа?!

Про осінь,
про осінню негоду,
про останню годину
думка чіпляється чумака:
/собі/ кажеш?!

9 серпня, ТР: нарешті задощило?!

Процес іде

У декого
припинився він: *вже?!*

Я розумнішаю,
проте не злішаю:
прибуває доброти?!

З днем кожним,
з ніччю кожною,
з дня і ночі віршем:
український обрій
у поета ширшає?!

Моїх ночей і днів моїх
зосталося мені не густо,
спорожніє емігранта хата,
звикне Берестейщина
до: судженої пустки?!

8 серпня, ТР

Протисвіття

*Чим горілка мила
і: що в ній за сила?!
Руданський*

Я дивачу,
ні, не трошки,
бо: чимало?!

П'ю перцівку,
заїдаю: салом?!

Ні, не бідний,
дивачію серед світу:
ради своєрідности?!

7 серпня, TP, aczkolwiek, Zosiu, żołądkowa gorzka do Ciebie i z Tobą wy- i przepijana przed każdym nagraniem w PR umniejsza nam: polsko-ukraińskich trosk?! Пригада-лося в цю хвилину материне: у вигнанні себе не розка-зати, сину! Не перепити: мамо?! *Колаківсько-Роство-рівська, себто?!*

Ангеле Боронителю

*Тобі від політмонолітника
до небес: земне спасибі!*

Роками хто
на мене руку:
камінь підіймав?!

Убити духа України
в півживому тілі
захотілось: божевільному?!

Аж просичав у трубці:
wiedz, dopadnę, to ci
twój ten łeb rozwałę!

А були ж, були,
ви знаєте,
серед новітньої ляхви
/й/ такі інвігілятори:
назадництва митці?!

*6 серпня, ТР, не називаючи, без прізвищ призвідців та-
кого: в Третій проукраїнській?!*

Відповідж

*Не одному, не тільки
проф: Адольфу Юзвенкові?!*

Доказуєш,
що не було нас:
звідки ж я узявсь?!

Отож,
навіщо ображаєш
вченістю: мою мармизу?!

Відповідж розгорнуто,
хто вас,
в ім'я чого
і де,
бо ж на чийй землі,
якщо вже,
то рубав, колов, а то:
і різав?!

5 серпня, Тарнівська Руда, над Віслою причілок: мого з ляхом без недомовок діалогу?! Es gelang mir nicht, so zornig zu werden, wie: ich es eigentlich wollte?! Mein Zorn: wächst?! Keine Angst! Warum weigern Sie sich Herr Professor: das Offensichtliche zuzugeben?! Bitte antworten Sie nicht gleich!

Про

незайману берізку
довго вже не сню:
до неї потягло?!

Межи двома дубами
близько лігва
забіліла: в пам'яті?!

4 серпня, ТР, дурній дитині, ні, нині хочеться: дині?!

Ой, не про кішку, ні

Мене ніхто
не гладив по хребту,
то і не вгнувся:
ось правда вся?!

1 серпня 2002, Варшава, ідейно єднаючись з її по/в/стан-
ням, як з власним: *як з самим собою?!*

Щасність

*Катерині Вітко-Стах
заради поглибу:
нашої само- і взаємоповаги!*

Ви не уявляєте собі,
як ми у Кобрині:
любили Україну?!

Йде за роком рік,
минають дні:
любов не гасне?!

Завдяки рокам
і дням оцим:
мремó, Катрусю, щасними?!

1 серпня 2002, Тарнівська Руда, у день роковин Варшавського повстання 1944 – ваш украй схвильований, заглиблений у себе Остап, ганьба негероям, отже й мені ж, а Україні: от слава! Заглиблений у себе: lausche in dich hinein und du wirst erkennen, was du bist?!

Епізод

*Іванові Співаку:
на прощай!*

Син Лёмківщини,
дітище Карпат
на видноколі: синіх!

Свідок змагу,
бачив як УПА
з верхів котилася,
а супротивна хвиля:
відступала!

Романтичний епізод
з хлопчачих літ,
казав Іван мені:
схилив його навік
на України бік!

1 серпня 2002, ТР

Чи не так?

*Невже я вигидав
усе, що: почувваю?!*

Маріє, мабуть, я уявно
граюся з любов'ю,
а закоханим лише:
бажав би бути?!

В серці кільчиться
зерно: переднадгробної отрути?!

Остапе, благаю: /за/переч! Маріє, мабуть, захарчоване
почуття приречене на буденне, на звичайне небуття?!
О, як мені, моя Любове, хотілося б: стати ареальним?!
30 липня, ТР

Бугаївці

*Вийшла мати,
вийшла я
заганяти: бугая?!*

Чуття на правду занепало:
перед правдою
з брехні загата?!

Пробивай, бугаю,
цю загату:
думкою рогатою?!

Бугаївцями

сталінське правосуддя назвало залізничників, які, щоб бути незалежними від бугая колгоспного, стягнулися на власного. На основі поіменного списку їх запідозрено було в підпільництві і: суворо судили?! 29 липня, ТР

Прохання

Здійнятися б: ще вгору?!

А в мене відчуття,
немов я уступив
і витягти ногі: не /з/можу?!

Поможи мирянинові
ногу витягнути: Боже?!

28 липня, ТР, зусилля успіхові: воно щоденною сіллю?!
Kein Zweifel?! Die Gegend, das Land, nein, die Welt, in der ich mich befinde, ist gottlob keine Wohnwelt, aber sie ist auch: nicht menschenleer?!

Чи не див?

*Zamienił stryjek:
siekierkę na kijek?!*

**Я додивився,
що у мене меншає
відсутність: власного буття?!**

**Все більше хочу світу
і таким, яким: він є?!**

**Міняти в ньому
мисть на мент:
завдання не моє?!**

28 липня, ТР, минають, минулися літа журні, чи вдасться, вдалося: знов стати дурнем?!

Хитливість

*Немов пересторога
від: недоогованого Бога?!*

Менш самовпевненим стаю,
сум виступає: на обличчі?!

Дійсність юдить
від ідеї відійти,
а Мати кличе, кличе:
Стахо-о-о?!

22 червня 1941 року
я кинув себе ідеї в жертву зразу ж, бо з першим розривом
гітлерівського артнабою на узгорідді: чи назавжди?!
Принагідно не скажу нічого нового: мистецтво вивчило
людину глибше від науки?! 28 липня, ТР

Самохвальба

Сініца: на́ морє...

Поза усім,
що написав,
ще про помсту:
слово напишу?!

То Ти, Геннадію,
у мене будучи,
/моє/ мистецтво розгадав:
митця пружину
викрив в ньому?!

Внаслідок розгадки
і: самохвальба?!

27 липня, ТР, даремно грізну пику корчу, за всі глузи наді мною мстою, зовнім і тубільним, стала вся Остапова вам на згадку творчість: гвалтівникам українського племені Берестейщини?! Благородна творчість?!

Зростання

Внутрішня безмовність
і якийсь безглуздя:
причіпилося до мене?!

Та й з Євгеном Плужником
таке бувало:
це зростання, нене?!

*27 липня, ТР, нез'ясовно швидке зростання під кінець, ге?!
Як хмара хутко наростаю?!*

Дурне передчуття

Я не сліпий,
як сич удень,
багато бачив
і: ще бачу?!

Сивим мохом
обростаючи у Польщі,
України пень,
сную цупку́:
круг себе павутину?!

У яку, дивлюсь, як стій,
і сам спіймаюсь:
виплутаюся чи слінявим
у павутинні тутки,
сохнучи, загину?!

Речовинне багатство

у мене, моє яке, тому й в історії, в подіях: участь беру?!
Багатій тобі на передній край передової: не вийде?! 26
липня, ТР

Посиленим стилем

*Івасеві Ляшку в Гдині:
міркування жовто-сині?!*

Своїх думок, перёдумів
влаштовуй, здійснуй огляд:
приміряючись до їх ваги?!

Чини, роби
чи не щоднеськи так,
а вздриш, почувеш,
обізвуться недобиті
України споконвічні супостати,
непомерлі Неньки:
заскорузлі вороги?!

Дехто думки,
що я антимосковський, що я антиваршавський, що
я антителявівський, що я анти...?! Через те, з Києвом
разом взявши, не вельми й оприлюднювати такого
хочуть: дух незалежного нестерпний?! Дурники чи: при-
дурки?! 26 липня, ТР

На ниві радісно

Поставити себе
на видне місце:
вже пора!

Давно пишу, пишу, пишу,
Олекса-брат орав, орав, орав!

І сіяв,
і я сію,
ниву вколективлено,
одноосіб'я вбито:

сівачам надій, мій брате,
жити, жити, жити!

25 липня, ТР

Бадьоріння

Цікаві слів сполуки
ще знаходити, оформитись,
звершітись словами власними,
лише тоді отак, дивітєся,
покірно склавши руки,
ні на мить у вічності, святій,
не жах, не жах: як стій, дивись,
на радощах не гаснути?!

Відважним мешканцем землі
надалі довго хочу ще побути
босий і голодний, м'ятий вчора,
нині ситий творчим духом:
самостійністю на дві ноги підкутий?!

Висока вода
наснилася, рве: порвала греблю?! Доле, ні, ні, я: король
не голий?! 25 липня, ТР

За себе гину

Я вірую у Бога,
полюбив людей,
до нього і до них
за мною: пройдена дорога?!

Віра і любов,
доповню, і надія
думу навівають:
вже навіяли?!

Оно стає питання:
далі йти,
до чого і куди,
коли все пройдено?!

А порятувати Україну, скрикнувши востаннє: за себе гину?! Самовбивчий скрик?! 24 липня, ТР

Човняр

*Човен хитається серед води:
б'ється об хвилю весло/м/!*

Беру, вже взяв перо
і рідна починається,
вже почалась словесність:

човником поплив, пливу
один в забуту далеч,
сплеск весла, слів сплески?!

А вогні манливі
в далечі горять,
народжується, народилась
надвечірня: пісня човняра?!

В українському човні: співається мені по-рідному?! 23
липня, ТР

Чого людині

Важко стаючи на ноги,
обережно вийшов я у світ:
дивитися, що в ньому?!

За порогом хати
ще на мить спинившись,
глянувши на рідну,
я побрів поперед себе
і бреду роками,
спраглий світу
згідно з заповітом:
як умру, то...?!

Чого людині

так конче хочеться перед відшестям, а то й після смерти
прийти ще раз туди, звідки вона вийшла: до точки ви-
ходу себто, га?! 23 липня, ТР

Долі ввічі

Обтесатись я не дався,
хоч затесів на чолі:
зосталося чимало?!

Страва духу
досі не змінилась:
український хліб
і українське сало?!

22 липня, ТР

Належне їм

Вийшли ми все: із народа?!

Я, браття, своєрідний,
бо з народу вийшов,
міжнародних вчителів
не слухав: аж
до лиховісного кінця?!

Свої тітки, дядьки, діди
минулого: в могилі
нація тернового вінця?!

Безперервна зустріч з минулим запорука мого гомону:
по-українському! 22 липня, ТР

Про чистість

Таки наснилося,
що в пеклі місце
приготовано мені: *так?!*

Непомітних суддів
звідусіль дохóдив крик:

до пекла, в пекло
звідси з отаким,
він чистої води,
пречистої водиці,
найчистіший еретік?!

21 липня, ТР, ой, не заради словесної гри-забави
я, чхнувши на дійсність, перейшов на харчування:
синьо-жовтої уяви!

З верхів'я

Живу ще на землі,
яка хитнулась підо мною
раз, коли я:
рідну хату покида́в?!

Була це землетрусу
мить, якої не забути:

в надвечірнім сонці
здалеку, вже на прощання,
покидальникові блиснув
присадибний дуб верхів'ям?!

А з його верхів'я
я дивився
і дивлюсь: на світ?!

Ідуть роки:
вже стільки літ?!

21 липня, ТР

Пак думка була

Якось я їсти перестав,
тарілку відштовхнув:
чарчини захотілось?!

Випивши, подумав:
перестану врешті
догоджати тілові?!

Шепнуло щось до вуха:
чоловіче божий,
випивка для духа?!

Und ich trinke mit sichtbarem Genuss: weiter! 20 липня, ТР

Тарасе мій

Так хочеться
ще за життя
землі здобути шмат,
щоб: не
долати гонів чужини?!

Була, була ж у мандрівника
своя земля,
було де сісти,
хліба з'їсти?!

Думи, мої думи,
мій Тарасе,
що без їх ми,
що: без нас вони?!

By zaistniał akt twórczy, musi: nastąpić iskrzenie?! 20 липня,
ТР

Я аж здригнувсь,

подумавши уранці
на горідчику в селі:

це непогано,
що живу
і що копаю,
що перебуваю між людьми,
які від...
і понині ще
бояться голосу:
несхожого на себе?!

Інтелектний здриг
я хутко
став записувати:
знак німий незаперечностей?!

Його я покладу,
до мандрівного клунка,
як, бу́ло,
колись Яновський
хліб і цибулину
у дорогу /не/далеку: клав!

Мій Боже, помагай:
могилюньку копати?!

Горідчик, це тепле: кобринське з прозорим іканням сло-
во! 19 липня, ТР

**Чи справді,
Боже: так?!**

Я смерть своєю
вже виспівав,
вже: хочеться пожити?!

Думати про
день поточний на землі:
небесне занехаяти корито?!

19 липня, ТР

Якби

*Скажи насамперед:
собі самому*

Я був би приростком Москви,
Варшави прихвоснем,
якби себе не виявив:
мого народу словом?!

То воно, воно, воно
мене не довело
до покручі духовної
і в час, і у добу:
бездонних шлунків?!

Українцеві воно,
скажу і вам,
є кругом рятівним:
надійним порятунком?!

*18 липня, ТР, чого цей після Шевченка вже вщерть заяло-
жений мотив сьогодні: у черепі черв'яком ворушиться?!*

Маріє, тям

Виріс я
Тобі на *мрії*,
бо її *плекáв*,
не: *дійсність?*!

Чув у хаті:
що, *якби*,
щоб так
на вербах *груші*,
щоб по морю *йти*,
по суші *плавати*,
щоб *батько наш*
курей не крав
і не ховав під піч вночі,
щоб *мати*
кичкою не била,
а без їжі *діткам*
прибувало сили,
щоб не *вмерла*,
в хаті *власній* –
України не боятись?!

18 липня, ТР

Одкровення

*І прямо: в лоб попал!
з Міцкевича
у Пушкіна*

Якби я
за умом /п/ішов:
пропав би досі?!

Просто, не було б
мене такого,
як: я є?!

Мої вустá
не говорили б рідною,
життя у мене:
не було б моє?!

17 липня, ТР, білобірській молоді, що в Польщі на Кошалінщині, про свій голод на все рідне: Остап Лапський

Чи не

пора включитись в партію,
чи вже не час:
партійцем бути?!

Спекатись химерностей
примхливої особи,
силу діянь,
дії міць з юрби,
в її ж ім'я
черпати: з опартійнення?!

Вже з хартії обмежень
вирости понад юрбою:
духу вежею?!

Остапе,
питання, це ж обов'язок поета, переживай, став, хоч і не
розв'яжеш, але покладайся, як і досі: на себе у своєму,
у вибореному словом тут небі?! 17 липня, ТР

Шлях

*Ех, чи не кинути все:
чи не вийти на шлях?!
Гарасимович*

Не до порожнечі
я іду,
в якій немає
місця: ні подіям, ані мріям?!

Я верстаю шлях:
становлення особи?!

Шляху б не злякатись,
не злякатися б: події
перед гробом?!

Втім,
хай станеться!

Маріє,
моя повірнице, стою оце в б́ерезі і думаю: я все-таки,
з мене однак поет, бо як не викривляю, як не викручую,
а пишеться правдиво, просто?! 16 липня, ТР

До щодення

Початок дня,
готую каву,
днесь бездумним:
хочу бути?!

День без думки,
любий друже:
ліпше трути?!

16 липня 2002, ТР, а досебне тут звертання Мій друже я перейняв з роману Гіда Мопасана Любий друг, що його так чудово Україні навіки переклав був Валеріян Підмогильний, кому принагідно присвячую свої рядки, писані немов цього прозаїка стилем: стало темно; мати потяглась ло лампи; сірника я витер; темноті помénшало; а ми ж її любили; в знак пошани до кромішньої вночі не говорилось; а шепталось! Тепер молюся: мамо, тату, сили дай любов плекати; Боже, вивільни великих і малих нас від накидуваної божевільністю вини! 19 лютого 2003, вже не в селі, а метрополії, опус 139

Чи не богохульство?

Коли від себе одпочну,
займусь найближчим світом,
хоч не маю звички:
залізати ближнім в душу?!

Я мораль читаю більш собі,
аніж комусь: подальшому
в морях, на сушах?!

Хай спокійними тривають води,
хай спокійним буде суходіл,
за чистоту стихій подбає
заморалений: без ядер
на престолі Слова віл?!

15 липня, ТР, а й справді, мораль повинні тільки: кас-
трати читати?!

У нього

*Кажуть же: ні
роду, ні племені?!*

А в мене
рід і плем'я,
благ їм: всяких хочу?!

Від злопам'ятних часів
зажив: навік окремо?!

Перебіг дорогу вражий кіт,
тривких надій на Україну
поза (піснею, що) *Ще не вмерла,*
сподівань на щось,
на все,
лише на Сталіна,
на три колиски...
у народі: наче й не було?!

Він, роздратований Варшавою,
став матюкатись, як Москва:
кляв Бога, Матір Божу?!

Нацстихія мовчки
на селі подавлена жилá,
тепер: ні міста, ні села?!

Ані ложки, ані миски, тільки висить три колиски, ні корови, ні свині, тільки Сталін на стіні: *пріезжай, товарищ Сталін, пріезжай, отец родной?! 15 липня, ТР*

Самовпевненість творця: самовпевненим невігласам?!

Я вже, вже, вже
я знаю,
що мене в майбутньому:
ніхто не похитне?!

І тямлю,
дехто хоче:
похитнути нині?!

Тяжко підібрати
свіжу риму,
ми таку підберемо:
це просто свині!

Попереду таких перел: не розсипай?! Es klingt: fast scho-
skiert?! 13 липня, ТР

Безвихідь чи вихід?

Забудькуватим боржникам!

Побутовий епізод
проник у драму:

взяти плату
за духовний труд?!

Купити світу дрібку,
за собою в супокої
стежити, а драму:

невмирущість духом,
як Шевченко,
домережувати?!

Der Geist: er ist der, der entscheidet?! 12 липня, ТР

Забаганка

*За: Тарасом! Або:
чого людина хоче,
про те і доля клопоче?!*

У б́ерезі поставити хатину
на зеленому узвишші,
в ній зажити,
гомоніти вже з самим собою,
споглядаючи життя:
ріку без броду?!

Від буття досі́вити,
а не від віку: зберегтись
на вічність в світі
цілим божим чоловіком?!

Остапе,
ти ще мандрівний дяк: живе дитя поліської природи, ти,
а так, ти з умерлого *звідти?!* 11 липня, ТР

Ні, ні, ні

Я не дитя,
все не про себе,
а про Неї:
мрію вечорами?!

Всіяв би навіки
нашу Україну:
січами і хуторами?!

Причілок серпня, у глиб місяця не поринаю, щоб врешті
Суплемент до Себе: розшукую?! вивершився, а то писання
затягується, почитач книжки чекає: не діждуся я тебе!

Роки й хвилини

*Проф. Михайлу Лесіву,
бо ж саме Він перший
вловив, що: розповідати
я не боюся!*

Про себе
розкажу безжально:
/наче/ про якусь людину?!

От тому-то
розповідь така
роками визріває:
/ну, а/ родиться хвилинами?!

Кінець липня,
датовати прихід віршів послідовно днями цього місяця,
вже дедалі коротших днів не стає, а одним днем позначити кілька записів не хочеться, мабуть, щоб не стягнути на себе підозру: графоман?! Nein, Herr Professor, die Macht über die ich verfüge, ist kein Fluch, sondern: ein Geschenk?!

Чого?

**Чого вирячуєтеся,
немов засліплені,
невже мене:
і вперше бачите,
і вперше чуєте?!**

**Невже не знаєте,
а чи й забули,
ким були мені
царі і королі:**

ким є свої Валуєви?!

11 жовтня 2002, Варшава

Марієчко,

Я згадую хлопчину
у загубленій дорозі
серед побілілих піль:
поліської зими!

Сідало сонце поза
передприсмерковий обрій,
а крайнебо: багряніло!

Зоре, вже тоді,
не вмючи по імені
чуття свого назвати:
я ішов до Тебе!

Неймовірній мрії
дяка за чуткі слова:
Остапе, бадьорій нам,
Ти хоробрим будь!

Я за Тобою, Зоре,
підповім народові:
бреди до обрїю,
як і поет,
як змалку він побрів,
поднесь бреде!

Важкий, але: єдино
україногенний путь!

Марієчко, Твою записочку, прикладену до копії вірша *Наостанку*, чекаючи на білобірські знімки з балетними дівчатами, я читав, перечитую, щоб видовжити *радість життя*: записка вельми коротка! Читаю, отже, ще раз, разок, разочок: *Пане Остапе, трохи жаль, що Ви віддаляєтесь від джерела ліричних поезій, але вірю, уповаю з довірою, що напрямом, у якому йдете, принесете не менш глибоких нам, не лише обом, передчуттів і переживань. Будьмо бадьорими, хоробрими будьмо, Марія!*

Наостанку

*народе, рідну ниву
пером: поскорóдити б?!*

Як тяжко,
бач,
звести кінець з кінцем
у час: підступної зневіри!

Ваговитість бажаного
над відчутною могилою:
натхненним словом міряти?!

Чому б не
ласим салом:
українця мрією?!

З худенької, з дурненької
глузує з неньки-України,
вінутрився ж Горький:
товстогада ма́тушка-Росія!

Батьку, напоум мене
неситого, мій Тату,
в побуті земне з небесним:
житте-, дієтворчу суміш
передсмертно споживатоньки!

*8 вересня, Matki Boskiej Siewnej. TP 2001. Маріє, по прой-
деному, по перейденому блукаю подумки, тут на селі все
сам щодня й щоночі, оно Тобою на відстань всебоко
голублений: моя Незабутносте! Передпочуваю, Серце,
що, наближаючись до колиски національного мислення,
я віддаляюсь від джерела суто ліричної поезії. Попри
все, Голубко, гуду джемелем, бриню, як спраглі поцілун-
ку губи, бо: чиї, вгадай, зелені очі владно смертника
надихають на: рідного слова порив і прорив?*

Zamiast wstępu

Pokolenie, do którego należy większość obecnych na tej sali, przeżyło i nadal przeżywa przyspieszoną powtórkę dziejów ludzkości: wygnanie z jakiegoś raju, wędrówkę ludów, mimo rozmaitych „małych stabilizacji” nie zakończoną do dzisiaj, wielokrotną dewaluację wartości materialnych i autorytetów moralnych, a także słowa mówionego i utrwalanego wszystkimi możliwymi środkami przekazu, a na ostatek – wtórny analfabetyzm i barbaryzację wymuszoną okolicznościami jako też dobrowolną. Z potopu informacji coraz trudniej wyłowić czyjeś osobiste świadectwo.

Sztucznym rajem, jaki proponują nam dzisiaj między innymi media, jest zagubienie się w tłumie, domagającym się chleba i igrzysk. Czujemy, że język nasz się zmienia nie tylko na szyldach, że strasznych, sakralnych, ze starożytnej greki czy hebrajszczyzny zapożyczonych słów jak „apokalipsa”, „tragedia”, „katastrofa”, „makabra”, „gehenna”, „paranoja”, używa co drugi przechodzeń przy opisie jak najbardziej powszechnych i banalnych wydarzeń. Tyle nam właśnie zostało ze wspólnego dorobku śródziemnomorskiej kultury.

A jak w tym zgiełku ma się odróżnić poeta? Jak ma powiedzieć to, co jest ważne nie tylko dla niego, ale i dla nas? Jaka jest dzisiaj częstotliwość zapewniająca uwagę i odbiór tego, co bliźni ma nam do zakomunikowania?

Ostap Łapski legitymuje się wyrazem *odnyna*, który da się interpretować także jako „samotność”, „jedność”, „zgodność ze swoim wnętrzem”, zachowuje się niczym mnich – *monachós*, pustelnik między tłumem. Posługuje się jambem właściwym prozodii jego języka ojczystego, ja, tłumacz, odpowiadam mu polskim, utartym trochejem. Czy właściwie – o tym mogą zdecydować słuchacze, którym nieobce są oba języki.

Jerzy Litwiniuk

Молоді з ББ

*От тепер придивляюся
до сучасної молоді:
як багато вона твердіша
і просто розумніша від нас!
стільки з Хоткевича*

У мене України більше,
ніж у когось,
бо в поета:
України ідеал!

Його,
такий плекати
поза батьківщиною
є виняткова змога:
тут не каламутить дня
гевал так свій,
як і північний!

Живучи ідеєю,
поет, як і вона:
обоє будуть вічними!

Дорогою такою
ти з ББ
іди до себе,
дбаючи про ноги,
бо довгенько:
йти прийдеться!

День вересня 28-ий, Варшава року 2001-го. Таки у Володимира Сосюри є: і вічні ми будемо з Нею! Вже не скажу, з Україною, а чи з її Мовою? Але воно немає, воно без значення: важко, неможливо повністю бути з Україною без її мови.

Do młodzieży w Białym Borze

*Jak się teraz przypatruję
tym dzisiejszym młodziakom,
o ileż oni wytrwali
i mądrzejsi niżli my!*

Tyle z Chotkiewicza

Więcej we mnie
niżli w innych,
bo w poecie
tkwi ten zapas Ukrainy!

Tutaj,
nazewnątrz ojczyzny
strzec go
mnóstwo możliwości
dnia
żaden cep nie zamąci
własny
ani od północy!

Żywiąc się idea
poeta – podobnie
oboje wieczniej!

Taką to marszrutą
od Białego Boru
powracaj do siebie
i na nogi
zważaj, bo przed tobą
spory kawał drogi!

*tłumaczył
Jerzy Litwiniuk*

Трохи спогадань

*Мав пам'ять добру він
на речі й іменá
і спогади беріг,
немов: добірний овоч!
з Рильського*

З-під ляцького ярма
я визвіл пережив
у вересні 39-ого:

моє село
на Берестейщині
загарбав спершу
він-Берлін,
за тиждень вже
вона-Москва до нас
сюди дошкандибала!

Наш полонофіл,
мій батько,
нетрями вздовж
берестейського шосе
подавсь на захід:
порятунку біг шукати
в польській масі,
геть за Білою,
де нам
кінчалася своя земля.
де свій свого
вже не лякавсь!

Поляки,
ні, не наші,
з корінної Польщі
від німότη

бігли хмарою на схід:
у руки москалям!

На бузькій переправі
батько шляхті,
батькові вона
безглуздість закидала:
пальцем вказівнім
покручуючи біля скроні!

Нині знаємо,
що: кат з Кремля,
тевтон з Рейхстагу
в одну дудку грали,
говорили в один тон!

17 вересня, Варшава 2001

Nieco wspomnień

*Niezgorszą pamięć miał
do ludzi i do spraw,
i wspomnień swoich strzegł
niczym dojrzałych jablek!*
z Rylskiego

Z lackiego jarzma miał
przynieść mi wyzwolenie
wrzesień 39:

wieś moją
w okolicach Brześcia
Berlin – on,
za tydzień już
ona – to znaczy Moskwa
do nas dokuśtykała!

Nasz polonofil,
ojciec mój
chaszczami wedle
brzeskiej szosy
na zachód wybrał kurs:
wybrał się szukać ocalenia
w tłumie Polaków,
hen, za Białą,
tam,
gdzie kończyła się swojszczyzna,
gdzie swój swojego
nie bał się!

Polacy,
nie, nie ci stąd,
przed niemczyzną
tłumnie śpieszyli się na wschód
w ręce Moskalom!

I przeprawiając się przez Bug
ojciec mój szlachcie,
ta zaś ojcu
wypominała brak rozumu
kręcąc młynka
przy skroni palcem wskazującym!

A dziś wiemy,
że kat kremlowski,
krzyżak z Reichstagu
jednej pizczyłki zażywali,
jeden wydobywając ton!

Warszawa, 17 września 2001

*tłumaczył
Jerzy Litwiniuk*

Назустріч

Павлу Смоленському,
авторові репортажів:
Pochówek dla rezuna

До мене, Друже,
світ не звик,
і я до нього:
ні!

Живу ось серед Вас
у гущі одинцем:
живу в спасенній чужині!

Питається Костуха:
як ся маєте,
Остапе?

Непогано, слухай,
гомонить же Люблін,
захлинається ж Варшава:
слава, слава Україні!

Праведник,
на відшибі собі
совиним голосом погукою:
поетам слава, слава!

Вірш започаткований
в дискусійному підвальчику Церкви отців василіян на
Медовій 16. 30 вересня ввечері, Варшава 2001.

Wyjście naprzeciw

Pawłowi Smoleńskiemu,
awtorowi reportaży:
Pochówek dla rezuna

Świat ze mną, Druhu,
się nie oswoił,
ani ja z nim –
bo nie!

Mieszkam tu między Wami
jak pojedynek w kniei:
żyję w obczyźnie ocalały!

Jak się waść miewa,
Ostapie?
– zagaduje Kostucha.

A nienajgorzej, słuchaj:
wrzawa tętni w Lublinie,
odebrzmiała Warszawa:
chwała, chwała Ukrainie!

Ja, pustelnik
jak sowa
w swym ustroniu wtóruje:
i poetom też sława!

tlumaczył
Jerzy Litwiniuk

Діалог не мимоволі

Єжи Гедройць сказав
приблизно так:
*będzie lepiej, gdy w kraju
zaprzestaną rządów
trumny Dmowskiego i Pilsudskiego!*

Воно
неначе й правда,
все-таки: минуле
вибити з-під ніг –
то як того ослінчика
під шибиницею?!

Не тільки онде я,
з минулого ми всі,
планети вся
моя сім'я свій:
величає родовід!

Хоч виродків
в сім'ї чимало,
та по-їхньому
воно не буде:
відаймо, серйозні
України людоньки!

Варшава, досі мого батька, Василя, бачу й чую, як при гасовій лампі в Риковічах глибокої осені чи перед світаннями взимку читає то *Псалтиря*, то *Романа Дмовського*, що його взяв у вчителя з Крупчич пана Фелікса Твожидла. Закарбувалося назавжди висловлювання Дмовського, батько і там вдома, і тут в еміграції трохи чи не до кінця життя синові, вдома малому, в еміграції великому, повторював: *Ukraincom Ukrainy nikt nie wywalczy, tego muszą dokonać oni sami!* А вже повністю був батько в полоні слів Пілсудського: *Źle ci, to walcz!*

Dialog nieprzypadkowy

Jerzy Giedroyc powiedział
mniej więcej tak:

*Lepiej będzie, gdy krajem
rządzić przestaną
trumny Dmowskiego i Pilsudskiego!*

Niby to i prawda,
a jednak:
przeszłość
wykopywać spod nóg
to jak
stołeczek
spod skazanego?!

Bowiem nie tylko ja,
lecz w tej przeszłości wszyscy,
cała rodzina
z tej planety
własny
rodowód swój szanuje!

Chociaż trafiają się poczwary
spomiędzy najlepszej rodziny,
na nic się zdadzą ich zamiary,
wierzmy:
stateczni ludzie z Ukrainy!

*tłumaczył
Jerzy Litwiniuk*

Кіт в духівці

*Берестейцям: ця моя
невибаглива, слава Богові,
довга життєва байка!*

*з криничної
пам'яті вимотана*

В духівку непомітно
зночі Кіт заліз:
погрітися забаг
серед суворої зими!

Плиту ладнала вранці
невсипуща Мати,
щоб гарячого подати нам:
вареного хотілося!

Недільним світом
в сорочині
просто з печі,
вїборсавшись з розпáреного проса,
я
при блимах гасової лампи,

*так тоді,
вже не лучиною, світили,
за столом з дубини,
віскобленої до кістки,
аж до болю, заржавілим
з-під острішка скіском,*

заповзятливо
читав:
Polesia czar to dzikie knieje,
moczary, тощо!

Вчителі привчали нас,
великих і малих,
його любити: дужче
злиднями захоплюватись, *себто!*

На плиті заклекотіло,
пах картоплі вареної,
а з відра дух
молока ранкового
ішли на цілу хату:
по кутках з минулим,
гуснучи, у сутінках стояли!

Несподівано з духівки,
наглухо зачиненої,
вирвався назовні
скрик несамовитий:
жити, хочу житоньки!

І сталося, живу,
то й згадую,
таке життя – *la vie!*

Час довгий не минув,
співець поліської Землі
покинув риковецьку хату,
а з жидівської,
стоїть там дотепер
на Пинській вулиці,
селюк, вже з Кобриня
міст'янином повіявся:
чкурнув у вічну чужину!

На Україну тутки вельми
уцілілий Кіт працює:
пазурами, вчена шельма,
пише баєчку оцюю!

Сила:
це моя таки покора,
а не запізнілий бунт!

Цілуймо, українці, національний,
нації своєї ґрунт,
бо тільки так безбожникам,
хахляцьким хамам,
вдасться зберегти tożsamość,
пак тотожність!

До речі, і в Гуцька́х, в селі мого народження, і в Рико-
ві́чах, куди ми сім'єю в 1933 році за приходу до влади
Гітлера разом з хатою переїхали, і кругом нас на
Кобринщині, тоді на Берестейщині, казали тільки *духів-*
ка, а не *духовка*, тільки *дріж*, а не *дрож* тощо. А свою
безальтернативність люди часто підсумовували приказ-
кою: *Боже милосер/д/ний, кішка здохла, кіт мізерній*.
Проклята безвихідь вкінці кинула нас в обійми сябрів!
Ще казали: в *духівци*, *ци*, а не в *духівці*, але надмірне
икання не псувало гарної української, поліської говір-
ки. Шкода нашого мовлення, гомоніння, потоптаного
жорстокою історією! Біг таки існує, бо все від Нього!
Що вдієш! Бодай на папері наслідіти: якнайпомітніше!

Kot w duchówce

*Ziomkom zza Brześcia: to moja
niewymyślona, chwała Bogu,
długa bajeczka o życiu!
(z pamięci źródeł wysunięta)*

Do duchówki raz cichaczem
zawędrował nocą kot:
zachciało mu się wśród zimy
zamarznięty ogrzać grzbiet!

Matula nasza do kuchni
wyruszyła skoro świt
szykować coś gorącego:
ach, jak tego pragnął człek!

W niedzielny ranek,
w białej lnianej koszulinie
wprost z zapiecka,
otrzepując łuski prosa,
ja,
w blasku naftowej lampy,

*tak wówczas
świeciliśmy – nie łuczywem,
przy stole z dębowym blatem,
ostruganym aż do kości,
aż do bólu – zardzewiałym,
tkwiącym pod strzechą kozikiem,*

recytowałem zawzięcie:
*Polesia czar to dzikie knieje,
moczary, i jak tam dalej!*

Nauczyciele uczyli
wszystkich małych i dojrzałych,
by je kochać, co znaczyło:
własną biedą się lubować!

Zabulgotało na kuchni,
para z gorących ziemniaków,
z wiadra zapach
mleka z rannego udoju
szedł po całej chacie:
zeszłego – gęstniał po kątach
i w półmroku pokutował!

Niespodziewanie z duchówki
zamkniętej na tęgi spust
wyrwie się na zewnątrz krzyk
nieczłowieczy i niekoci:
żyć mi dajcie, ja chcę żyć!

Skoro żyję,
to pamiętam
takie życie – *c'est la vie!*

Niedługi upłynął czas,
ten co śpiewa o Polesiu,
pożegnał w Rykowcach dom
i już z żydowskiego,
który przy ulicy Pińskiej
trwa nietknięty po dziś dzień,
wieśniak na kobryńskim bruku
w mieszczaucha się przeobraził:
w obczyznę pofrunął precz!

Wielce tu dla Ukrainy
ocalały kot się trudzi:
pazurem, uczona bestia,
wypisuje swoją baśń!

A sedno:
moja pokora,
a nie zapóźniony bunt!

Całujmy, bracia, ojcowski
narodu naszego grunt,
bo tylko owym bezbożnym
chochłom o zatrutej krwi
zachować dano *tożsamość*,
totożnist' tak samo brzmi!

tłumaczył
Jerzy Litwiniuk

У День по́мину

*Мовчки вернули на помин,
я́кось не складавався гомін,
навіть: дякі не тилі!*

з Грабовського

Лани засіяні
кістками поколінь,
що,
безперервно вимираючи,
почерез кладавища:
вочевидь живуть!

До вас,
мандрівникам вкінці
сумні оселі,
за життя ще
я іду
перепочити дрібку
на гроба́х
і
у занепаду хвилину довгу
прокладаю подумки
не духові,
але кісткам
до потойсвіття
власний: смертний путь!

А на землі,
як дотепер,
вже круг нової хати
в білому плащі
для цього світу
видивом невігідним:
блукатиму до суду!

Так воно і буде:
слова віщого
вустами скверними
безбожникам не згудити!

Земної онде,
мій земляче:
не лякаймося загибелі!

*1 листопада 2001 у Варшаві, слухаючи вранці патріотичну передачу Радіо Полонія про цвинтарі та їх мешканців, що: у свій воскрес увірували. В білому плащі я видивом неvigідним – це мимохітня суголосність з телефільмом: *Ostap Łapski, poeta niewygodny*. Страшно стає на душі, коли раптом від земляка на тебе духовною пусткою повіє: непереварена західнізація – прикра недуга!*

W dzionek zaduszny

*Po tej wędrówce cmentarnej
jakoś nie stało się gwarniej,
nie pili nawet diakoni!*

z Hrabowskiego

Kośćmi pokoleń
usiana ta ziemia,
co mrąc nieustannie
w różańcu cmentarzy
jako widać żyją!
Do was
wędrorców na okraju
smętnych siedzib,
za życia jeszcze przychodzę
odpocząć nieco
na grobach
i
w bolesnym zapamiętaniu
toruję upartą myślą
nie duchowi,
jeno kościom do zaświatów
własną ostateczną drogę!
A na ziemi jak i dotąd
wokoło nowego domu
w białym płaszczu
jako widmo
niewygodne temu światu
błądzić będę po dzień sądu!
Tak to będzie:
słów proroczych
zganić usta nieczystymi
bezbożnikom nie sądzono!
Przeto ziemskiej tu,
mój ziomku,
nie lękajmy się zagłady!

tłumaczył Jerzy Litwiwiuk

Про свій саван

*Ший, ший, ший
серед бідности, голоду, спраги,
і сорочку, і саван сумний:
ший без розваги!*

з Грабовського

Простій народ
відмовився від себе,
зрікся власних благ,
бо: мови й пісні!

Зболений до бэзтяму,
в обличчя ідеалам
явно плюнув,
наче справді
марить тільки салом,
наче справді
сьогодення збаг до дна,
то і: регоче злісно!

За сумних обставин
що поетові робити?
Згадую: голодним будучи,
я України мовою,
піснями України
жадливо ситівсь!

Турінський сниться
у Варшаві саван: сниться
з мами льону плащаниця!

Думкою тривожною
я лину
до святкового кінця:
чи заспіває
Многая літа мені мій Почитач
понад моєю домовиною?

2 листопада 2001 у Варшаві

Na mój całun

*Szyj, szyj, szyj
wśród niedostatku, głodu, pragnienia,
koszulę zdobną, całun żałobny –
bez odpocznienia!*

Z Hrabowskiego

Lud samego siebie
wyrzekł się boleśnie,
wyzuł z własnych dóbr –
języka i pieśni!

Zmysły straciwszy z bólu
ideałom zajadle pluje w twarz
i jak gdyby
marzył tylko o sadle,
i jak gdyby
dzień dzisiejszy przeniknął,
więc się śmieje szyderczo!

Cóż ma począć
w tych warunkach poeta?
Głodnym będąc, pamiętam,
jak Ukrainy mową,
pieśniami Ukrainy
syciłem się łapczywie!

I tak Całun Turyński
przyśnił mi się w Warszawie:
z maminego lnu *plaszczanycia!*

Myślą nieukojoną
do końca świąt dobiegam:
jakiż to mi Wielbiciel
zaśpiewa Wielolecie
nad deskami czterema?

Warszawa, 2 listopada 2001

tłumaczył Jerzy Litwiniuk

Стабільність

*Властивість за значенням
прикметника стабільний,
себто: сталий, стійкий,
незмінний!*

за тлумачним словником

Весь час
хтось кличе:
йди за мною!

Ні,
це не Христос
Остапа-малороса:
без упину манить!

Бо святий Євстахій
за ніким:
живий не йшов!

Супроть обману
з України раною,
хрест гордо несучи,
він за собою
сам іде
в свій світ
незмінною ходою:
в ногу з Богом!

Вкрай
по-своєму новітній:
український хрестоносець!

7 листопада 2001 у Варшаві оце дивлюсь, а у мене на телеекрані за Леніним: з червоною веретою Зюганов підтюпцем, підбіжки! Росіє, як тобі ідола народу повалити, як: позбутися, здіхатись, як спékатися його прихвоснів?

*Олександра
Шевелло-Новацька*

Густа курява встає
із-під копит,
вистукуючих оте,
крізь що

і пісня,
як *і* батьківщини клич
засвоюються серцем...

... горлянок тисяча,
суцільний скрик,
неначе лопотіння
тисяч прапорців
за кіннотою летить:

за вільну
самостійну нашу!

Знов поляжуть
мрії в полі,
рядом трупів значені,
а червоні маки
серед трупу,
о, які ж червоні!

Сприйняла земля героїв,
наче стара мати зболена!

з польської переклав ол

Зозуля

*Катерині Вітко-Стах:
непереборній бандерівці!*

В зозулю обернулась,
щоб Невмерлій
в лісі: віку накувати!

Ти мені іконною
з обличчя постаєш:
мадонна з ласочкою?!

Малярі увіковічать
Катеринин лик
у блимах свічки
перед: пониклим катом!

1-го серпня 2001, Варшава. Про Зозулю писати надихнула мене книжка Марії Паньків Віра, надія, любов, натхнення подужчало від Свята варшавських повстанців: благородне і над прірвою /по/ручкається!

Присвята

УПА і АК воякам!

Булó в нас
вас чимало
з двох натхнень
повсталих боронити:
суть невмерлих батьківщин!

Два схожі гимни
дві подібні мрії
обернути в збройний чин:
найвідважніших заклика́ли!

Вороги, вони,
сторонні і свої,
одних іменували
вродзіб *різунами*,
других оптом, бо:
реакціонерів карликом запльóваним!

Ще й досі
косоокість
неспроможна визнати:
/минулого/ натхнень глибоких!

Збігнєв Доміно, польський письменник з Жешова, себто з Ряшева, в статті *Україна близька і... незнана*, надрукованій *Літературною Україною*, серед іншого, сказав: поляки ніяк не можуть забути депортацій з України до Сибіру (хоч в тому головними були інші, чорні сили), волинської різні, пожарищ і етнічних чисток. Українці також рахують своїх загиблих у братовбивчих війнах з поляками. І відчувають біль за довоєнні наруги та приборкування, за *Акцію Вісла* (і знов ті самі темні сили руку до того приклали). *У Варшаві в годину по́мину рік 2001.*

Самоочищення

*Триває процес
самоочищення партії
у вигляді добровільних виходів:
нестійких елементів!
з партійної словесности*

Все найгірніше
висловити тут
покликаний поет:
мазками чистими!

Собі
в обличчя чвиркнути,
якщо ти:
України катом був?!

Якщо
під зіркою
чи під орлом
тризуба проклинав своєкорісливо:
собі в угоду?!

Поміркуй над щойно мовленим,
над реченим, над сказаним,
зне-, про-, у-,
о-славлений сомовідступництвом,
знедолений: зневірений народе!

Хоч хоти, хоч не хоти,
старі ще не померли,
виростають вже нові кати!

Над всесоюзними Биковнями:
сяє-світить місяць
заспокіливою повністю!

29 жовтня 2001, Варшава: про своє знайомство з одним з українських катів Стуса розповів мені-поетові якось хтось з киян, прибулих до Варшави на підробітки, заради хліба: *ось воно вам як!* Скажу інакше: не пишучи, не горлаючи, мовчки не самоочистишся, чоловіче божий; радше самозагниватимеш у затишку, аніж самоочищатимешся! А пощо, навіщо нам таке? Пишімо, отже, як повчив нас-грамотніших отець Йосип Улицький, добрий дух Гданська, в своїй книжиці *Внутрішня одісея*. Я, добрий дух Варшави, дуже вдячний Марії Філь, що наказала Остапові конче зайти до отця Йосипа, а ще вдячніший Олегові Гнатюку за фізичну мені допомогу в походеньках по Гданську і за те, що запровадив мене до храму на богослужбу і в заїконостасся на розмову з Натхненням храму і парафіян: треба, люди, дякувати бодай за підлість, бо вона, бо від неї адресат внутрішньо багатішає: по собі знаю! Отож, спасибі велике всім, хто досі зупиняв мій розгін, блокуючи його, замовчував будь-яким чином або не допускав до світу!

Над її могилою

*Сіро-голубі мамині очі
дивились навдивовижу:
ясно!*

спогад

Мої поезії:
суцільна мста,
страшній дарунок тим,
хто важився
на мову матері: *мосі!*

Хто і досі
як не тут,
то там сичить
зміюкою: *на неї!*

Рідна нене,
як дослідникам
дійти джерел
уродженостей сина,
їм повідж,
скажи з могили: *нам!*

Бездомна доле,
по твоїх слідах іду:
учусь себе писати!

*2 листопада 2001,
Гловно неподалік Подзі*

Заувага збоку

*Влаштовувачам зустрічі
меншинних поетів: у Гданську!*

Дедалі з кожним днем
усупереч природі
більшає моєї пам'яті:

все те,
що довго
не засвоєним було
і клекотіло лавою Везувія
в селянській голові,
перегоріло – вже кристалом стало!

Так очистилась духовність, ???
метушнею заяложена,
а на столі матерія,
як і колись:
хліб, сало, молоко,
сіть, мед, часник!

Хоча чаюю і кавую,
сидячи в селі кілком,
хоча, не заперечу,
я привичний до вчорашнього
всього, то і:
завтрашнє своє
упевнено пишу-змальовую
насамперед собі самому
і для себе,
і по-своєму
його на відшибі,
від світу осторонь
планую перспективно!

Ніде правди діти,
скромний план,
але завидуйте:
я над панами пан,
а свідком українська пісня!

Звідси й сила, пак мораль:
чи зможете, як я,
в ім'я свого майбутнього
себе порятувати: Віте!

*Seid Ihr bereit? 12 жовтня 2001, Тарнівська Руда над Віс-
лою*

Дош

*При битій дорозі
в годину дозвілля
дивлюсь і бачу:
дош полоще
заплючене зілля!
з бездоріжжя*

У серпні онде на селі
ще з громом він:
об дах забарабанив!

Дробом, крапель
наростаючою грою
надихнув мандрівця:
зупинитись над перейденим!

Вже чахнучи, шепоче:
не роз'ятрюй ран,
рубцьованих роками,
берестейський емігранте!

Провидінням віпростаному
з плечей тягар сам:
камінь скотиться!

Під ноги ворогам,
що як перéдніше,
так і надалі
україно/нена/жерними каналіями
наступають: вже
на незалежних нас?!

Святої неділеньки 12-го серпня 2001 в Тарнівській Руді

Вельми тішитися

Буває,
з кимось гомониш
і мов заснеш,
хоч дивишся
і наче: бачиш співрозмовника?!

Я став стикатися
зо з'явищем таким
щораз: частіше?!

Став сонливістю такою
в себе: вельми тішитися?!

*20 січня 2003, В-ва,
Різотрав'я, опус 87*

Пам'ятаю

Сад занедбаний,
яка краса і:
надба пам'яті?!

Під грушею,
а груші від дебілої
ми звали дибами,
стоїть драбина
зі щаблями: *не всіма?!*

По них ми
в небо лазили: *по груші?!*

Випиймо ж, діди,
за сад занедбаний,
за грушу-дибу:
за драбину й небо?!

Спрага розбирає:
пам'ять мізок сушить?!

22 грудня 2002, В-ва,
Різотрав'я, опус 18

Мамо,

як я буду,
все частіше на світанку
це питання думку: збуджує?!

Встаю негайно
згідно з заповітом:
уставайте, кайдани порвіте?!

*8 січня 2003, В-ва,
Різотрав'я, опус 65*

Батьку,

Ти до вісімдесяти
в думках: шугав по світу?!

То *i* природну
мав надію,
що *i* син: шугатиме?!

Спасибі за:
переданість, мій Тату!

*22 січня 2003, В-ва,
Різотрав'я, опус 96*

Перспектива

У поета є вже
і свої книжки,
нарешті, сивий,
маю з чим:
до України вийти!

З хлібом-сіллю досі
до Невмерлої виходив,
одтепер з книжками,
сповненими вмістом:
неоманливих висот!

Прийми їх, рідна Мати,
я благаю,
як і Він благав
за *Гайдамаків*:
безталанних їх прийняти!

У мене простір, що його, який соколиним оком годі охопити, звідси вид-вигляд в далину! *Гданськ-Варшава-Київ, 22-23 жовтня 2001*. Мій далекобійний тут виступ!

Дія

*Бувають часом такі форми
прóяву дії вітру,
що темній, неосвіченій людині
вони можуть і справді
здатися чимсь:
надприродним, таємничим!
з науки*

Уяви дар чудовий
множимо роками,
а таке піїтам
треба знати,
за ставання дару:
повсякденно битися!

Від на́строю до на́строю
з чуттям іти,
плекаючи надію:
на рукатість розуму,
кулакуватість мрії?!

7 грудня 2001, у Варшаві записалося несподівано, від руки, напрочуд хутко. Висновок-зізнання теоретика й практика літератури: поезієписцем легше бути, аніж прозописцем. Вона, поезія, немов той вітер: схопиться й стихне, або полетить, а от проза – це не лише талант, але і посидючість, неповсякденна посідливість!

Попередження

*Марії Філь на згадку
про вечірню розмову!*

Дивлюсь на світ
очима смертника,
а от
обличчя життєрадісне:
не передсмертне!

Прадавня пам'ять,
тямлю: ти гострішаєш
у тисячолітті третім!

Залюбки занурююсь
в роки тридцяті
віку збіглого:
моя ти Мріє у Андрія!

Тож, Марієчко,
не сподівайсь
від мене-недоріки:
пестоців великих!

Коли взяти до уваги, що більшість Лапських, тих, що їх безбожники не перебили, легко доживає вісімдесяти, то мені зосталося днів надто мало. Дехто радить, а ти п'ять літ не на дні, ти дні на хвилини перемнож, життя тобі прибавиться, твоя смерть відступиться. Недоріка: тут ні на що не здатна людина, нікчема! Ілюстрація з Ішукових *Вербівчан: Бога бійся, сину, чи ти вже якась недоріка, що не можеш дівчину знайти, взявся од живого чоловіка жінку переманювати?* 8 грудня року 2001-го, а за панорамним вікном вечорова Варшава в передсвятковому, як і я, у такому ж настрої, бо на душі, Маріє, мрійливо, по-передсмертному гарно, зовсім не хмарно: не бійся, Остапе, на землі гибелі! Наостанку твори саркофаг: для карлика?!

Стан речей

*Muss es so sein?
Es ist so!*

Було і є приниження,
бо согрішили ми:
з попами різом?!

Своєчасно не судилось
нам людьми – собою,
бо народом бути?!

То й хворіємо,
як не варшавською:
московською заразою?!

Поцвенькуем по-їхній,
а по-своєму ледь-ледь:
так живемо́ без чести?!

України мозок:
досі не розкутий?!

Де ви: Кий, Щек,
Хорив і Либідь?!

Нам: воскресніть!

Першоджерельні наші: наймання-знамення! 4 вересня,
ТР

Ще бачу і чую ще

/аритмічно/

Вже серпень 2002!

Як і колись,
розгоряються зорі
і місяць сходить:
колом млиновим?!

На садибі в дубах
зловіщі: погукували сови?!

У сутінках, в тиші,
як і колись: зашаруділи,
шарудять миші?!

А вже,
вже кортіло ректи: у сутінках душі?! Але ж не моя була
б ця поетика, недолюблюю такої! 29 серпня, ТР: я тут на
селі до реалізму прагну, реальної краси, Маріє, Ната-
ліє... доскочити б, га?! Захоплюйтеся, дівчата: поетикою?!

Себе: сліду шукаючи

*Ой, не хвастай, дівчинонько,
червоним намистом!*

А я,
воно й не див,

мов великодньою обновою
в Тараса те дівча
у сяйві сонця
на соломі коло церкви
перед дітворою,

пред минулим я похвастаю,
скажу минулому
тут те,
чого йому ще не сказав:

малим і більшим
я любив весною
горілиць лежати
і дивитися у небо
з берестейських трав?!

Воно тепер
мені великому,
кому недовго ряст топтати,
наче і ніщо,
бо й сам скажу,
тут більш уявного,
але й: уява важить?!

Перед гробом
повідроджуватися би:
пробую?!

Березень, Варшава 2002

Лист

/до опартійнених/

Не зв'язувати творця
путами
хартійної моралі:
вона своя у нього!

Від неї,
від своєї він міцнішає
в хисткому світі,

Лесю: чом я
не твердая криця?!

- 1) Чого я тут,
чому: не йду додому?!
- 2) Чого засидівсь у сусіда,
чом: не йду додому?!
- 3) Чого у ворога засидівсь,
чом: не йдеш додому?!

Це не задля тебе, мій Почитачу! Я ще живий, то і: крячу!
Myślę, więc karkam: Dekartem! 13 вересня в ТР

За хліб

*Молітьсь, братія,
молітьсь: Швченко!*

Лише велика справа
викликає з небуття:
великого поета?!

Без великостей
в поезію, мирянине: не йди!

В небесну вись заглиблюючись,
ти вдома і у церкві
за Щоденний:
за Духовність помолись!

Це Зосі

*Niechaj Zosia
o wiersze: nie prosi!*

Щось вдовіне й лицемірне
я у себе добачаю,
бо й: вдова я, й лицемір?!

Якось після читання
українською у польському ефірі
Зося нарекла читця-митця:
несамовитою потворою?!

Дивлюсь оце у дзеркало
і ніде правди діти,
я не тільки з голосу,
але і з пики: /з/ надр Полісся /с/твір?!

Та попри все сказане заради історії Польського Радіо
Колаківсько-Ростворівська Зося зафіксує мене на
плівці залюбки, ціну мені знає, ба, висловила прилюдно
думку, що лише задля *Остана Лапського* варто: ут-
римати *Українську службу* в ПР тепер і повік! Спасибі!
5 жовтня, В-ва

Невже воно, несамовита плутанина

*Чогось Іван Світличний
згадався: я йому живому,
у Києві, раз був, потис
мученицьку руку!*

Оце, як хатка з карт,
як недолугий вірш,
вже розвалилися всі
дотеперішніх ідей: структури?!

По-новому постсоюзна
і всесвітня Сатана,
Режисер у чорному
мене й народ: обдурює?!

Манливі ярлики недавньому
минулому чіпляє,
віщає невстояній сучасності
брехливі етикети,
майбуття заздальгідь опльовує,
себе на божий кін висовує,
мовчать вони,
уже лише балакуни
з верховних рад:
колись борці й поети!

2002, день листопаду 7: заради вшанування Великого Жовтня?!

Вказівка

*Іванові Гнатюку:
до відома і вжитку!*

Вождеві в нас
тепер не вбутись,
бо нечиста сила
з-за вугла його
і: *не мішком приб'є!*

Сю силу, Йване,
нам-творцям: *бороти словом!*

До речі, Олег Пушкар радив мені бороти: *не віршем,
а кулеметом!* 3 березня, Варшава 2002

Запримітив, бо примітивіст

*А ось і доказ: велика справа
себе добачити?!*

Ворушаться губи,
стрясається борода,
я починаю: вірш вишіптувати?!

На долю не ремствую,
минула творча недуга:
поета доля голубить?!

Рано-вранці перед туалетним дзеркалом у Варшаві
1 жовтня 2002 року: новий місяцю, яким мені будеш, чи
як лютий, як березень, як квітень, як травень, як червень,
як липень, як серпень, як вересень, яким, жовтню, і ти,
листопаде, і ти, грудню, якими будете, скажи, ласкавий
Боже? Стільки вступу до останньої, найбільшої частини
Себе: розшукую?!

Боже,

що,
коли лише зе на́виком,
в душі ж,
як був нечистим,
а проте: пишу...

То й записав,
що
від тутешностей очистилась:
моя духовність?!

Що,
коли це все:
лише для зовнього?!

Як тільки так,
то вільної хвилини
шепони мені,
чому творити кажеш,
я ж пречистому всьому́
ще наскрізь:
по-земному вражий?!

Неділею 29 вересня зразу після божої радіослужби, В-ва, а безпосередньою притичиною цьому записові стали запитань три знаки Редактора за моїм ствердженням *так очистилась духовність* у вірші *Заувага збоку*, сторінка 153 в цій книжці!

Жінкам

Не кваплячись, я геть
іду від світу:
майже не дзвоню йому,
та й він мені давно
вже поготів не дзвонить!

У село оце забивсь,
сиджу сам сидьма на селі
і кричу всеньке літечко:
самітною вороною?!

Допередсмертно тутки
каркну ради правоти,
від Вас не то що *геть*,
але й на крок ніяк:
ніде мені не відійти?!

Якби це, чоловіче, сталося,
то поетом був би я:
без попелу пропалим?!

Frauen, die am besten dichterische Persönlichkeit bauen?!
So ist es! Ist es so?! Das tun sie! 7 вересня 2002, ТР

Моя репліка

Вже з дачки
їдучи додому,
осені оспівувач:
благословив красу!

Уздовж дороги
ліс в багрянні
стінами двома:
мене обрамлював
під синім небом!

При дорозі
проти просіки,
що
у лісу глиб вела,
Корінфу дочки:
чатували на коханців!

Українською,
я дід,
розпитував їх:
про Україну!

Послання

Христе, те, що напишу,
мене не перебільшить,
не переросте: *рекла комаха!*

Уже не біль,
а спомин болю
за Тобою, Хвеле:
сунеться на мене!

Майже вже не снишся,
вже і попіл з Тебе
на столі: здається
бути вічно мертвим!

А годинник на стіні
мій час (земній) відлічує
без поспіху, не кваплячись,
але: без впину вперто!

Я здригаюсь від думок,
породжую терпкі слова:
пишу, пишу, пишу
радіючи, як і колись,
давно вже, вдома у жнив'я!

Скажи, озвись, Феліціє,
чи я не: щастя жертва,
що розмотує життя клубок?!

У грудні ніччю 2001 року, а божий світ снігом занесло, а від передріздвяного настрою писати терпко хочеться й пишеться. Остапе, як мені себе збагнути? Яким чином? Відповідь, мій поете, таїться, вона заклята в мистецтві слова: ось як!

Феліціє

Перед Твоєю урною
впадаю в стан бездум'я:
в порожнечу звичну?!

Змовкну, ніби мумія
мовчу годину-дві:

зостався попіл тільки
й клична форма по Тобі?!

17 листопада 2002 року, готуючись загодя до зустрічі з числом 17-го квітня: днем Твого звідси у вічність відшестя?! Невже?! Не віряться?! Сльоза й слово невір'ю: перечать?! Polko moja: tylko poriół po Tobie i wołacz pozostał?! A na horyzoncie hen Krzemieniec: miasto Twojej i Jego wielkiej tęsknoty?!

Катрусю

Все ніщо,
порівнюючи з тим,
що: в пам'яті?!

Своїй і в тій,
переданій: ще
батьківщиною, батьками?!

Все бліде,
порівнюючи з онде:
пам'ятанням?!

А родина у Тебе, Катерино, барз красна, внуків /!/: чого ще?! А сама Ти у долі: *голуб сивий, голуб сивий, голубка сивіша...* Чогось заплакати аж було б, але: вже не треба!
26 вересня 2002, Варшава, година 22.30: за нами все, по-пéреду більше?!

Катерино

Усе частіше
зводжу очі до небес,
все більшого від них:
од себе сподіваюся?!

Все рідше вниз,
у землю я дивлюсь,
бо ж в небесах
моя: вгорі надія вся?!

Bedenke Mensch, dass du: eine Asche bist?! Ich spüre eine leichte Benommenheit, zugleich aber etwas wie eine Befreiung, die weit: über den seelischen Schmerz hinausgeht?!
26 вересня 2002, Варшава, а година 23.30

Чому я

/каяття/

Ой, вийду я в поле,
де: місяць,
де простір,
де спокій?!

Стану: й стоятиму
задуманий, по-своєму
глибокий?!

Чому я, Катерино,
з Україною чом не разом,
чому, як Ти,
я не бився з ніччю: темною?!

Звідси до себе слабодухого дедалі більше відрази?! 27 вересня 2002, Варшава, а година 2.30

То чи?!

Ist das: nicht richtige Frage?!

На очах у нас
стирається вага свободи:
ротом демократа?!

У сусіда на городі
голова капусти
лопнула: від добрива?!

Нутро мутанта породило,
то чи вигодуємо знов,
глобально-оглобелъну силу:
знову ката?!

27 вересня 2002, Варшава, година 16, а у Тебе, Катерино,
мабуть, ще: темно?! Папа Іван Павло II, будучи в Поль-
щі у нас тут, повчив, сказав нам: nie lękaјcie się!

Невже занепад

Сидіти в загороді
нерухомо на селі,
себе: верткú бджолу
вже не оспівувати?!

Гомінкé забути місто,
всяке зло:
і змаг, і боротьбу забути?!

Перед забуттям
у тиші, Катерино:
суто тішитися?!

**Den Schwächeanfall: wie überwinden?! Ist das nicht unser
Untergang?! Eine grandiose Leistung: скін?! Stimmt?! 16
вересня, ТР**

Неначе суперечливість

Das aber: da ist!

Щось спокусливе
я бачу, Катерино, в далині:
тягнусь до нього?!

А наближення сахаюся,
як і: віддалення від Бога?!

Цей текстик, Катрися, нав'язаний не лише боротьбою, не лише наявністю моїх власних, своїх, особистих, незалежних від чийось: почувань?! З цього приводу я /з/міг би назвати у нашому тут розпорошеному середовищі приватні особи, котрі зі мною в розмові розповіли мені про себе: чи не подібне?! Інтуїтивне знання, бергсонівська інтуїція важать: у творчому житті людини, людей, людства?! 9 вересня, ТР

А ти шукав

З Маланюка

До розшуку схильність,
а: чи потреба розшуку?!

Себе не знайду,
то зозулею:
безгніздою закую?!

Знайду ж,
то тішитимусь,
що не треба буде
на тій гіллячині,
/що/ в Неї в садочку:
повіситися?!

Спираючись на реалістів, на романтиків, на таких же *нео-*, на модерністів і схожих на них *пост-*, на нобелістів, словом, на всіх, без винятку, *істів*, та на чудовий фольклор України і, насамперед, на невмирущу навколишню дійсність, а в ній на свій життєпис-досвід, кажу собі: я є Я?! Або інакше: я той, хто в своїй свідомості для творчості-життя виборів простір?! *ТР, година, Катерино, 8, 13 вересня*

Достоїнство

Кожним віршем, Катерино,
мов оковою,
стискаю складність:
українського Єства?!

А все-таки:
складаю вірші?!

І дедалі щораз більш:
на мене схожі?!

Чи угомонюся:
над проваллям?!

Може?!

Hab' ich Angst davor?! Vor dem Verstummen des Dichters?!
4 вересня, ТР

Мені моє

*Ununterbrochen zu reden,
ohne wirklich: etwas zu sagen?!*

Я ще не вибалакався,
ще хочу щось сказати,
спокійніше щоб було:
умерлій Матері?!

Тіткам, дядькам, дідам
мого Полісся сном глибоким
щоб: у домовинах спалось?!

Щоби побутом потертому,
самому, Катерино:
перспективно мерти?!

*2 вересня, TP: wir haben von sich selbst uns noch immer
nicht das Ganze erzählt?! У вигнанні розповісти: як?!*

Своєю граю вродою

(з думкою про молодь)

Dziwny jest ten świat
і дивний час,
і, і, і: дивні люди?!

Починаємо любитися,
а вчора, вчора ще
у мене на очах
хапали один óдного
за: з іншим серцем груди?!

Себе до власних націй
силкувалися: завужувати?!

Катерино,
я реальний мрійник,
полюбив безмежність:
радо поза націю виходжу?!

В світі дивовижному,
між дивовижними людьми
своєю граю: України вродою?!

Gott sei Dank, dass die Welt: nicht voll menschenleer ist?!
8 вересня, ГР

В УПА пору

Зброю в руку
я не взяв,
але мужнів:
під брязкіт зброї!

Отже, Нене,
зви мене
хоч: півгероєм!

Цей мотив провіни
вперто появляється,
він постає
в писаннях сина,
подолати як тепер
відродливого супостата:
захистити самостійну Україну?!

13 грудня 2001

Насущний заспів

Нагода: 56 роковини
Акції Вісла

Зазеленіло віття верб,
як в 47-ім навесні,
розквітнув України герб
вже тут: в щоденній чужині?!

Діаспорний таки тупик
панує в мешканні щодня,
щодня лунає в'язня крик
і пишеться щодня:
ні, не бредня!

А якщо *ні*, то присвячується вона Марії Паньків, пристрасній збирачці правди крихт про українок змаг: за Свою! *Варшава у квітні 2002*

Мадзеляну,

а Він сказав: *і тут моя
критика кінчається,
остає лем віра,
що як повищі слова
вийшли з Вашої душі,
пане Остапе,
вони мусять бути вірогідні.*
(*Про череп'я, стор. 304!*)

Почерез себе, Лемки,
я і Вас висловлюю:
птахи спустілих гір!

За Вами й я,
Семане, йду у гори,
а вагоме
родиться тоді,
коли вже
сам не знаєш: /з горя?/
що говориш!

7 жовтня 2002, Варшава

Напровесні

*Воно ніби й ніщо,
а мимохіттю:
задумаєшся?!*

Бодлер

Якби так
здогадавсь хто
і з В-ви в поле,
в чисте, в голе
геть за місто
старця звідси:
взяв за руку й вивів?!

І покинув
там його,
немов собаку кїдають:
в годину чорну
у байдужий світ дивитися?!

То
за таку увагу
до моєї долі
я б у голім,
в чистім полі
там же теплої години
байдужому світові:
проріс навіки ярим житом?!

Лист

*Я заздрю Тобі, Остапе,
що Ти собі отако
щодня, а то і щоночі сядеш
і: пишеш, пишеш...*

Міля Л.

В обличчя долі,
співрозмовниці моїй:
дивлюсь я невідривно?!

Від розмови з нею
меншає у мене:
творча кволість?!

Мілю,
задуми один за одним
споглядають на папір:
бажаєш вірити, то вір!

А взагалі, між нами
встановилась довга тиша:
то писала/сь/, то не пишеш?!

Заперечую: король багатий,
а не голий!!!

Чом, чом не прийшов, як я тебе ждала: 30 вересня ввечері
2002, вже не в ТР тепер! У В-ві

Незабутність

*Ще як були ми
козаками?!*

Тремтіли в тебе
тіні на обличчі,
як тобі понад тобою
я: про тебе ж говорив?!

Весь молодий
понад стихією:
дививсь їй ввічі?!

Через вії бачив
сині сливи дві:
в стихії?!

Wer das Scheiden hat erfunden, hat an Liebe: nicht gedacht?!
9 вересня, ТР: юний Стах?!

Маріє,

роздивляюсь, а круг мене
вже близькіх дедалі менше,
вже дедалі дальші, дальші:
менш відвертої людиноньки,
все більше фальші, фальші?!

Ще як жив собака,
як дружина ще жила,
здавалось, під ногами
є міцна опора:
непохитність в світі?!

Де ж ти,
ділось де,
моє вщерть:
сповнене надієчкою *вчора?*

О, Марієчко,
чи доживу до смерти
сам під несамовитим:

України творчим прігнітом?!

*Світанком 11 січня 2002 року: в центрі, ще не цілком,
моєї Варшави, з власною особистістю запанібрата,
попідруч з білобірською Мрією: ваш Остап!*

Маріє

У Тебе до мене: Тобі
доступ найбільший?!

Гомониш Ти зо мною,
з моєю Музою: подружила?!

Знаю гаразд, що кажу:
натхненними Дух верховодить?!

Він у нас нам
оновлена кров:
занечищуваним артеріям України?!

8 вересня: Марійного дня

Я, Наталіє

Помітив враження:
від себе?!

І: понісся вище?!

Тож скажу,
я вже казав,
чого: не скаже молорос?!

На справжність
малороси: свищать?!

Unangenehm: lastendes Benehmen?! Обтяжлива поведінка?! 11 вересня, ТР: за комуни штовхали мене на кін, а нині з кону скинути: ладні?! О, доле!

До відома: Єві Копець

/трохи дослідництва/

Часом недовіра тішить,
бо вона плідніша:
від довір?!

Корістуюся нею,
бо від неї в звіра
дужчає: вигнання мова?!

Наддніпрянщині щоб зовсім,
Єво, не роздряпувати рану,
я себе по-емігрантному
крізь призму Берестейщини
над Віслою розгляну – звідси
материнським: України словом?!

Es hilft Dir, meine Forscherin: deine Lapskis wegen Vorhaben leisten?! 6 вересня, ТР

Українцем був

*Ці рядки адресую Собі
і Єві Копець – моїй у
Польщі: вдумливій дослідниці!*

Опустивши голову на груди
по війні, я думав:
ти ж програв її?!

Ішла весна, ішли кудись,
світ гув,
чогось сміялись люди,
солов'ї своє
вительохували?!

Ми в бігах кутка шукали,
мати не боялася,
боявся тато,
я, бо: українцем у душі
і на папері був?!

Bin ich hier freiwillig?! *TP, 17 вересня*, хоч дотепніше, Єво,
було б нам *9-им травня* датувати таке, га?! Згадую: що?!
Чи розкажеш, Єво, всебоку правду про мене, бо сам я:
не зможу, не зумію, а чи не хочу, хоч люблю ранкову
росу, надвечірню правду, власну красу?! Genau genom-
men habe ich nicht: schon mehr viel Zeit dazu, Fräulein?!

Наслідування

Ользі Петик: авторці
лірики *В лісі*

Ходив я, Ольго, в ліс,
у лісі стільки див:

там поскрип шишкаря,
синиці передзвін
і посвист івогли,
і посміх, сміх
безгніздої золулі
наявú ще він мені
і досі сниться?!

З-під дитячої ноги
вставав-підвóдивсь
мох вологий, Ольго,
Ольго, вже нема Тебе,
а лірика твоя жива:
у лісі стільки і Твого,
і Богового?!

Gibt es noch mir Tor: dorthin hinein?! 21 вересня, а ліс
тепер в *ТР* поруч: моєї і резиденції президента!

Моя передвеликодність

*До відома: в Білостоці
Лександрі Шевелло-Новацькій*

Наше я –
достигле яблуко,
яке натужо
ще чіп'ять на хвостик:
падіння жде?!

Святá
настане мить,
плід доторкнеться тілом
рідної землі,
а плоду дух:
земного неба?!

В мене
і: у Тебе!!!

Це, воно таке, Лександро, довголітня казахстанко, у квітні склалося, в переддень Великодня 2002, моє ж, сама знаєш, воно, як і Твоє перше заземлення, я не сумніваюсь: є Україна!

До речі, Лександрою звано мою хрещену маму, Лапську, не домучену на російській Півночі, разом з Миколаєм, батьковим братом: в Архангельську знемагали, за тіло і душу з долею билися, одне, вона 15, друге, він 10 літ, щоб...

Всуєвість

*Єжи Литвинюку:
мої в Польщі надії?!*

Ну, хто не гвалтував
мене за те, за те,
що я не він,
що мовою його,
його молитвою не володію:
не користуюся?!

Не доототожнивсь
з його державністю,
ні з королями,
ні з царями:
гвалт сей, слава Богу,
здавна виявився всуєвим!

Ich weiss etwas von meinem Gott über meine Richtung,
meine Begabung und da: in dem nämlich liegt der Hund
begraben?! Mein Gott ist auf die Erde herabgestiegen: um
mich zu richten?! *ТР, вересень 2002*

Моя хата

*Юрій Щербак у ЛУ про себе:
я став непоганим дипломатом!*

Чіпляюся життя,
як альпініст:
камінної стіни?!

І з дня на день
в своїх очах
стаю: все більшим дипломатом?!

Нема в моєму черепі
національної вини,
все більше самоти
цієї у вигнанця:
на вигнанні найпритульнішої хати?!

2 серпня, ТР: gemütlich, wenn ich daran denke?!

На захист тата

/землякам/

На українолюбів
у дитячі роки
я дививсь, як:
на богів?!

Мій батько став
палким полонолюбом,
та журба за Україною
не давала: спати супокійно?!

Сон з очей
зганяла бідному,
а сина, Катерино, викохав
украї по-українськи:
на твій штаб завзятого?!

Ще й онде чую,
він казав на людях:
Україні бути!

Віри я не йняв
і дотепер: не вірю
в безбандерну нашу будучність!

Українська бандерність, хоч знаємо, що і російська двоглавність вже не та (?), не суто царська чи імперська (?), неможливо вдруге ввійти до річки цієї ж самої, але почерпувати воду, енергію, схожу подекуди на попередню можна і треба, коли інші води, енергії, принаймні поета: мене деукраїнізують?! *Słowa daj mi, Boże, nie: w uosobieniu noża?! Кінець серпня, TP: beste Verteidigung ist leider Angriff?!*

Озираючись

*Українській Службі
Польського Радіо з:
з великим сумом!*

Булó, було й таке,
що я
аж скреготнув зубами,
як загарбник став
мені: мою ж
історію читати?!

Він у ній
мого геройства
й досі не знайшов,
бо,

Друзі, тямте:
супостат був,
є і буде вічно
безнадійним супостатом?!

Und das ist nun wirklich nichts neu: czym skorupka, co?!
Ich weiss, die Kerle, die Burschen, die Buben: halten nichts
davon?! Was heisst das: nichts?! Dass sie, die, die, die: von
nichts wissen?! А чи знати: не хочуть, не бажають, не
прагнуть, як я, хочу, бажаю, прагну! *Знаприкінця вересня
2002: цей мій сум?! Бо ж, Боже: не мій і не Твій, а їх
безум?! Hauptsache, Kollegen, dass wir alle: zielstrebig
sind?! Wenigstens in der aufrichtigen Freundschaft und im
Friedan auf der Erde: hoffe ich das?!*

А зойк сей

Річ не в тім,
що ще живу,
а жити: жити
як мені?!

Сей запит мучить
паче, ніж /само/ життя,
бо: відповісти годі?!

Легше дихати,
коли чи: як роджу пісні?!

А зойк сей – це пречиста
діва: пісня в роді?!

*19 вересня, ТР: запишеш й дивуєшся: що записалося?!
Хто з подивом ставиться до мистецтва: сам артист?!
Відсуття подиву: духовна бідність?! Відповісти годі:
zugleich habe ich beinahe Angst davor zu viele Antworten
zu finden?!*

Привітаймо Бога

Na obrzeżach: społeczności?!

З чужого голосу співати,
говорити з голосу чужого,
Катерино, не мені судилося?!

Щодня поет моливсь
і молиться щодня:
за протилежну змогу?!

За голос України
помолімося: нині,
прісно і вівіки...

Піснею своєю
привітаймо Бога:
в іпостасі Чоловіка?!

ТР, вчора було 17, тепер вже 18 вересня: сповіщають по
радіє на світанку!

У Варшаві

/і: зовсім не жартома/

Сильним змахом голови
я заперечу землякам:
о ні, не гетьман вам я!

Бач, рука слабка у мене
й не утримати їй:
України булави!

А далі, далі: ще кажи,
кажи ще!

Далі та́кож правду скажеш:
вірш не /с/клеїться,
бо булава, овва: аж
в Третяківській галереї!

17 вересня

**Каша наша,
а: борщ ваш**

Я любив,
коли неділями у нас:
обідали святково!

За столом на покуті
був батько,
діти по боках,
а мати проти батька!

Повагом ми їли борщ і кашу,
хліб і м'ясо:
у господі гостювало часом!

ТР, година 16, 13 вересня: минуле схиляє до спогадування!

Про дитинство

Навіяне МІ!

Потерте хуртовинням
довгих зим,
обмите осеней дощами,

ти злиняло у вигнанні
й притулилося до мене
як: до церкви старець?!

Покута

Герой і раб водночас,
це, Остапе, ти
в минулому і: дотепер
позначений двоїстістю?!

Страшна покута: Україно,
кимсь чи чимсь одним
найлегше бути?!

Завжди

*Явний донос: з боку
Віктора Беня!*

Кажуть,
славлять густо
по кутках мене?!

Не всі, не всі,
а от прилюдно,
з кону славлячий:
не скаже правду?!

У малоросів так було
і є,
і буде,
мій зацькований народі:
завжди?!

*ТР, година 12, 13 вересня, а рука тягнеться прикладну
поетику писати?!*

Задуманість

Ну й що ж,
а так,
пожив я, подивачив,
надививсь: чи не на все?!

Цілком не спився,
ще чогось,
куди мене нечиста сила
чи Господь несе,
а де вже: ноги не ходили?!

5 березня, Варшава 2002

Корисне заняття

До слова йду я в справі,
а не так собі,
аби: з собою гомоніти?!

Сам гнучку мораль
у себе залюбки вистежую:
збігає літо?!

23 серпня, В-ва: напередодні свята Незалежної! Unabhängigkeit, Mutti: sehr gute Lösung?!

Ненадуманість

/аритмічно/

**Вироджуюся і,
як всі:
писатиму неохайно?!**

**Вже сів і –
записуюсь абияк:
виходить лайно?!**

23 серпня, В-ва: im Grunde ändert das nichts?!

Бізнеслюдям

*Kto ma pieniądze,
ten: rację ma!
/з балачки ПР/*

А я й без грóшей правий,
маю рацію свою,
її всебоку ось роками
підхарчовую: поета славою?!

На стелю в хаті літній
віршем тяжко заробити,
а я й без стелі просто неба:
я під небом, як і нині:
а) незнищénним,
б) вічним,
в) духом житиму?!

Усміх

*Дай же руку,
любий друже:
усміхнись мені!
Сосюра*

Передчуваючи свій скін,
похápливо пишу:
до сонця потяглися руки?!

Перед зором постають
минулі краєвиди,
мимохіттю усміхаюсь:
збайстручілим внукам?!

Das tut gut: sich selbst zu vergiften?! 3 липня в Польщі

Вправа

*Як я виросту велика:
не злякаюсь труду, лиха!
з дитячих літ,
з материного репертуару*

До думки звик,
до діла звикну,
ще тихий крик,
гучніше крикну!

Не срашен труд,
не бійся труду!
Духовний бруд
сам: перебуду!

Хай самота
цвірінка в очі,
хоч сумно, та
душа: регоче!

26 лютого, Варшава: damit habe ich Recht?!

Біль

*13 червня 2002 у день
Твого: відшестя в 1944!*

Так хутко,
тихо так
Ти відійшов,
напризволяще нас,
сім'ї опора: кинув?!

Брате,
я в дорозі став поетом
і скажу тепер:
Ти більш від мене
був за Україну!

Споминаю: в Кобрині Ти, брюнет, майже виключно з українським середовищем, а от я, блондин і батько наш, сивий, з усіма доступними: спілкувалися?! Споминаю: старший лейтенант Отто Шротт з Ганновера Луїзештрассе 6, партієць, вдома за *беруфом* ландвірт, з Кобриня був якось днів на кілька вискочив туди, де Сталін з Гітлером билися, під Ковель, він, вернувшись, при мені, в моїй канцелярії in den Gebietswerkstätten на Липовій вулиці, аж за голову руцями схопився і охнув: Stacho, schrecklich! А до того, також він, вже у нас в хаті на Пинській вулиці, у мене сидячого на стільці блондина взяв параметри моєї голови і зарахував мене: до нордицької породи?! У нашій же хаті, ні, дай Боже, пам'ять, ідучи Пинською до своєї станції, я його надводив, сказав: Stacho, wenn wir siegen, dann sieben Jahre werden wir: nicht arbeiten?! Ми, себто: німці! А я вже тоді: здригнувся?! Моїх друзів-комуністів над Віслою порозстрілювали за те, що: вони спершу самі попрострілювалися?! А були, були ж: кмітливіші від мене?! Отако, брате Олексо, сиджу у Варшаві, доживаючи віку: споминаю нас?!

Вага мети

Вороже почуття
в оточенні я викликаю
рисами опуклої:
з достоїнством особи?!

Ще добавлю, досолю:
немов отой козак
собою онде граю,
бо ж людини без
безсмертної мети нема?!

Занідівши в безвихідді,
безбатченку,
впродовж століть
сусідами собачений,
в лихій сучасності
себе не надолужиш,
не догнати: перед гробом?!

Доні

*А зріж ти, тату,
тоту бороду: а зріж!*

Я, моя ти, доню,
серед іншого:
у бороду увірував?!

Буває,
гляну в дзеркало
і борода мене:
на подвиг надихає?!

А самохвальбою
сам я ситий,
видавці ж мої
на бороді моїй,
як в Україні,
так і тут,
могли б не грóшей:
слави заробити?!

Потопаючий: за бороду хапається?! 7 жовтня, Варшава
2002

Одна-кість

*Тут пана немає,
усі ми: однако жили!*
Шевченко

Я не віддавав
нікому переваги,
озираюся: однако
з усіма балакав?!

Мій Тарасе,
чи і я у нас:
не гайдамака?!

З думкою не лише про себе: 17 серпня, В-ва 2002! Zugleich habe ich beinahe Angst davor: entsprechende Antwort zu finden?!

*Редакторіві БК:
М. Петруковичу!
земляк*

З поліського болота,
з тієї мулі я ліплю,
звідтіль беру
видовжую життепис,
щоб до скону рухом –
українцем бути!

Черконула доля на чолі
мені: ти ж, сину,
рівня тій,
що і в негоду
є постійною нескутістю –
верткій бджолі!

У вулику без впину,
коло матки вже,
щоб рід, порода
щоб, бач, вижити змогла,
вовтузиться, народе,
непосідлива: *бджола!*

Відсотками міряючи, стопроцентну рацію має з Кошаліна проф. Микола Зимомря, щєб пак, Закарпаття син: доля українних щодо Києва провінцій схожа одна на одну, бо їх природно народне нутро каламутить, воно скаламучене зовнішнім світом. Надіхане *17 грудня 2000* хвильливою атмосферою Варшави і стабільною тугою поета за Берестейщиною, ще не докóнаної: сяб-рівством!

А все найпотрібніше

для гідного національного неживотіння я виніс з рідної Берестейщини, звідки оце варшав'янина поздоровляють:

Дорогий пане Остапе!

Ваше рідне Полісся в особі берестейської «Просвіти» щиро-сердечно вітає Вас, нашого видатного земляка, відомого українського поета, зі славним ювілеєм – 75-літтям від дня народження. Нехай сповниться Ваше давнє бажання побачити рідні краєвиди, упізнати в них дороге серцю. Дай Вам Бог нових життєвих сил, козацького здоров'я, молодого снаги для дальшої творчості. Сподіваємось, що Україну врешті навістить одкровення, і в один прекрасний час вона помітить свого великого Сина, мужнього Змагара за Україну, Почитача і Захисника нашої національної гідності і слави наших лицарів – предків. Будемо раді бачити Вас у рідних краях, читати Ваші вірші у славетному «Нашому слові» і в нових Ваших поетичних книгах. Творіть на радість собі й українському громадянству! Черпайте надію з чистих криниць пам'яті. Полісся з вами! Sto lat!

Голова правління громадського об'єднання «Просвіти» ім. Т. Шевченка в Берестейській області – Михайло Петрукович. Просвітяни: Світлана Китаєвська, Микола Теличко, Антон Цвид.

Хотіння

Озираючись назад,
я стверджую,
що ми щодня
топтали Україну,
бо вона була в нас:
під ногами!

Виглядаючи великої,
так говорилося,
приклавши козирком
долоню до чола,
стояв мій дід,
стояли батько й мати,
то і я стою: від щастя –
остовпіти хочеться!

Остап Лапський

Моя самостійність,

а не незалежність, як тепера вже кажуть. Святкую я її серпневого дня, бо змалку, жадана, закарбулася в свідомості, всочилась у моє єство, з природного середовища, відтак розкущилась і плодоносить. Самостійність – саме це слово було на початку моєї визвольної думки, підказаної ходом подій. Кому й заради чого заманулося *стійність* витіснити *лежністю*, жовтоблакиття синьожовчю? Зроблено це в догоду чи не всім тим, начебто зі своїх, та всім тим, явно з чужих, хто донедавна заповзятливо гудив *самостійну дірку*, оббріхував мене-самостійника, спершу малого, згодом більшого, плюгавив в ім'я своїх же самостійницьких ідеологів, супроти моєї України, у всіх без винятку їх донедавніх варіантах, підступно загарбницьких, хто обплювував: *бездержавника, безбатченка, мазепинського, петлюрівського, бандерівського покидька*. О, як я все пам'ятаю!

Рецидиви агресії, недоброзичливого мислення неситих і досі легко прочитуються в тлумаченні неначе спільного вже минулого і дружньої боротьби за неначе спільну, бо вашу і нашу свободу, за нібито духовну і матеріальну собі й мені влаштованість, на буцімто спільній щодо приналежності території, немов земля є нічиєю, забуваючи при цьому про те, хто до кого і коли, й чого прийшов, вигадавши для побутового аборигенам вжитку формулу старшого брата, всеохопну царську милість, многу цісарську ласку чи казочку про благополуччя *dwojga*, вже чую, *trojga*, а то й, як за задньою логікою комусь ненароком сказалося: *czworga narodów!* *Ocknął się z ręką guchło w czas!*

Проте і дотепера декому не віриться, що правдива, істинна Україна поборювала супердержавницьку Польщу та імперську Росію на своїй етнічній території, що ця усвідомлена Божа боротьба велась за ненав'язування мені таких державностей, а не за повний шлунок, як цього хотіли проповідники класової борні. Мене збагне той, повинен збагнути, хто сам зазнав гіркоти національного поневолення, а в тому й культурного, мовного..., а вже напевно той, хто зажив слави теоретичного і практичного змагу за *свою самостійність!*

Післямова

/віщування/

*А сич в лісі
та на стрісі...*

Тарас

Почуття з грудей,
очікуване довго,
мов святú свічу,
запалює мою уяву:

будуть школярі
мій труд вивчати?!

Мудрий вчитель
на селі і в місті
скаже їм:

великий наш Остап,
бо і велика рідна
у Остапа мати?!

Мила Україна усміхнеться
справедливій школі,
з неіснуючого підземелля
прокричу увесь духовний:

доле, моя доле,
щирій, не лукавій
дякую тобі
за післясмертя,
за посмертну славу!

Я стільки написав,
а: ще не знаю,
як писати?!

Задум, звідки має йти:
з котрого боку?!

Ключ до хати,
де знайти,
а: світ широкий?!

Зміст

<i>Марія Філь</i> Пане Остапе	5	Про нюхало	55
«Здається, от, от, от...»	6	Євресві та арабові	56
Щоб людина	7	Наслідкування	57
Дослідникам	8	Супокійним оком	58
Вечір 1939	9	В альбом Марії Філь	59
Мій Боже, три <i>вже</i>	10	Узагальнення	60
До дня вродін безепітетно ..	11	Моє майбутнє	61
Прощення	12	Пам'ять проявляється: в пізнаванні і відтворенні .	63
Долю доганяти	13	Постспостереження	64
Поневолювачам	14	Спогаданка	65
Народе	15	Прозорість	66
Оце питання	16	Навпакість	67
Не можу	17	Озирк	68
Поле	18	Про повернення	69
Дописувачам	19	Відреагування	70
Завдання	20	Розшук	71
Безтямникам	21	Вже зниклого: не вся чарів- ність	72
Мадригал	22	Слова: крил двоє	73
Мій день	23	Запит з відказом	74
Бажаність	24	Кажеш	75
А так, земляче	25	Процес іде	76
Не сумно, ні	26	Протисвіття	77
Хто ж: Він?!	27	Ангеле Боронителю	78
Два напрямки	28	Відповідж	79
Від поета	29	Про	80
Буденність	30	Ой, не про кішку, ні	81
Щасливий пенсіонер	31	Щасність	82
Високе до	32	Епізод	83
Про Провулок	33	Чи не так?	84
Чи я: буває, не упасти?!	34	Бугаївці	85
Мазок до життєпису	35	Прохання	86
Вітко-Стах Катерині	36	Чи не див?	87
Вам	37	Хитливість	88
Подекудна запізненість	38	Самохвальба	89
Доцільна збудженість	39	Зростання	90
У суголос Флоріянові Н.	40	Дурне передчуття	91
Кобелякові з подякою	41	Посиленим стилем	92
У відповідь Мілі	42	На ниві радісно	93
Інтерв'ю	43	Бадьоріння	94
Вдівець	44	Придатна схвильованість	95
По-селянському рвучко	45	За себе гину	96
На човні	46	Човняр	97
Без заборولا	47	Чого людині	98
Обгрунтоване безсилля	48	Долі ввічі	99
Незабутні чари	49	Належне їм	100
Підляшукам	51	Про чистість	101
Обвинувальний акт	52	З верхів'я	102
Поетам України: в Польщі сущим і творящим?!	53	Пак думка була	103
Мирянам	54	Тарасе мій	104
		Я аж здригнувсь	105
		Чи справді, Боже: так?!	106

Якби	107	Запримітив, бо примітивіст	169
Маріє, тям	108	Боже	170
Одкровення	109	Жінкам	171
Чи не	110	Моя репліка	172
Шлях	111	Послання	173
До щодення	112	Феліціє	174
Чи не богохульство?	113	Катрусю	175
У нього	114	Катерино	176
Самовпевненість творця: самовпевненим невігласам?!	115	Чому я	177
Безвихідь чи вихід?	116	То чи?!	178
Забаганка	117	Невже занепад	179
Ні, ні, ні	118	Неначе суперечливість	180
Роки й хвилини	119	А ти шукав	181
Чого?	120	Достоїнство	182
Марієчко	121	Мені моє	183
Наостанку	122	Своєю граю вродою	184
<i>J. Litwiniuk</i> <i>Zamiast wstępu</i> ..	123	В УПА пору	185
Молоді з ББ	124	Насущний заспів	186
Do młodzieży w Białym Borze	125	Мадзеляну	187
Трохи спогадань	126	Напровесні	188
Nieco wspomnień	128	Лист	189
Назустріч	130	Незабутність	190
Wyjście parzecziv	131	Маріє, роздивляюсь	191
Діалог не мимоволі	132	Маріє	192
Dialog nieprzypadkowy	133	Я, Наталіє	193
Кіт в духівці	134	До відома: Єві Копець	194
Kot w duchówce	137	Українцем був	195
У День помину	140	Наслідування	196
W dzionek zaduszny	142	Моя передвеликодність	197
Про свій саван	143	Всуєвість	198
Na mój sałun	144	Моя хата	199
Стабільність	145	На захист тата	200
<i>О. Шевелло-Новацька</i>		Озираючись	201
«Густа курява встає...» ..	146	А зойк сей	202
Зозуля	147	Привітаймо Бога	203
Присвята	148	У Варшаві	204
Самоочищення	149	Каша наша, а: борщ ваш ..	205
Над її могилою	151	Про дитинство; Покута ..	206
Заувага збоку	152	Завжди	207
Дощ	154	Задуманість	208
Вельми тішитися	155	Корисне заняття	209
Пам'ятаю	156	Ненадуманість	210
Мамо; Батьку	157	Бізнеслюдам	211
Перспектива	158	Усміх	212
Дія	159	Вправа	213
Попередження	160	Біль	214
Стан речей	161	Вага мети	215
Ще бачу і чую ще	162	Доні	216
Себе: сліду шукаючи	163	Одна-кість	217
Лист	164	Редакторів БК	218
За хліб	165	А все найпотрібніше	219
Це Зосі	166	Хотіння	219
Невже воно	167	Моя самостійність	220
Вказівка	168	Післямова	221
		«Я стільки написав...»	222

Якби я знав

**не те, що знаю,
був би вами:
не собою?!**

Не було б у слові

**меї драми,
не було б і сутичок:
його з юрбою?!**

Остап Лапський